

א דע, שיש אור, שהוא למעלה מנפשין ורוחין ונשמתין, והוא אור אין סוף, ואף-על-פי שאין השכל משיג אותו, אף-על-פי-כן רדיפה דמחשבה למרדף אבתרה, ועל-ידי הרדיפה, או השכל משיג אותו, בבחינת מטי ולא מטי, כי באמת אי אפשר להשיג אותו, כי הוא למעלה מנפש רוח נשמה:

ב דע, שאי אפשר להשיג אותו אפלו בבחינת מטי ולא מטי, אלא על-ידי עשיית המצוות בשמחה, כי על-ידי שמחת המצוה נשלם הקדשה,

"אי מעות נקנה בחליפין", וסגיא ד"כל הנעשה דמים באחר" – הכל יבאר למשכיל על-פי התורה הזאת עם עוד קצת הקדמות:

כד

לשון רבנו זכרוננו לברכה

אמרו לה: אמצעותא דעלמא היבא. וקפא לאצבעתה, אמר להו: הכא. אמרו לה: מי יימר. אמר: איתו אשלו ומושחו:

ביאורים

אור אין סוף – אור שהוא בחינת 'אין סוף', שהיא בחינה גבוהה מאוד שהיא מעל כל העולמות העליונים: אצילות בריאה יצירה עשיה, שמהם נמשכים הנפש והרוח והנשמה של האדם, והיא בחינת אורו של הקב"ה שאין לו התחלה וסוף ואין לנו בו שום השגה, ואף על פי שאין השכל משיג אותו, אף על פי כן רדיפה דמחשבה למרדף אבתרה – המחשבה רודפת להשיג אותו, ועל ידי הרדיפה, או השכל משיג אותו בבחינת 'מטי ולא מטי' – מגיע ולא מגיע, כי באמת אי אפשר להשיג אותו, כי הוא למעלה מנפש רוח נשמה.

ב. דע שאי אפשר להשיג אותו אפלו בבחינת מטי ולא מטי – מגיע ולא מגיע, אלא על ידי עשיית המצוות בשמחה, ועתה בכל המשך המאמר יתבאר איזה פעולות פועל האדם על ידי עשיית המצוות

הכל יבאר למשכיל על פי התורה הזאת עם עוד קצת הקדמות.

כד

לשון רבנו זכרוננו לברכה

מובא בגמרא (בכורות ח): אמרו לה זקני אתונה רבי יהושע בן חנניה: אמצעותא דעלמא היבא – היכן הוא אמצע העולם, וקפא לאצבעתה – זקף את אצבעותיו, אמר להו: הכא – אמר להם: כאן הוא אמצע העולם. אמרו לה: מי יימר – אמרו לו: מי יאמר. אמר: איתו אשלו ומושחו – תביאו חבלים ותמדדו. ובסוף המאמר יתבאר הרמוז בדברי הגמרא על פי דרכו של המאמר.

א. דע, שיש אור, שהוא למעלה מנפשין ורוחין ונשמתין – מהנפש והרוח והנשמה של האדם, והוא

עיונים

ביאור מאמר הגמרא 'כל הנעשה דמים באחר וכו' על פי מאמר זה

כל הנעשה דמים באחר: דמים עמוקים כתב, כי הנה מבואר לעיל שבעלי המחלוקת מתגבר אצלם תאוות ממון והם נקראים אנשי דמים, ועוד מבואר לעיל שכאשר שני בני אדם חולקים זה עם זה, מי שהוא שומר הברית יותר מחבירו מפיל את חבירו לתאוות ממון, גם מבואר שתאוות ממון הוא בחינת שקר, בחינת עבודה זרה, בחינת 'כל המחליף בדיבורו כאילו עובד עבודה זרה', ועוד מבואר שעבודה זרה היא חובה, שמכרעת את הכל לכף חובה.

ובזה מתבאר המשנה היטב, ש'כל הנעשה דמים באחר כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפיו', היינו 'כל הנעשה דמים באחר' שחולק על חבירו, ועל ידי זה הוא בכלל 'אנשי דמים', 'כיון שזכה זה', שזכה יותר לתיקון הברית, 'נתחייב זה בחליפיו', השני נופל לתאוות ממון, בחינת 'חובה', בחינת שקר וחליפין, בחינת המחליף בדיבורו.

אופן אמירת מאמר 'אמצעותא דעלמא'

דע שיש אור: בחיי מוהר"ן (ס"ח י"ח) כתב: "מאמר אמצעותא דעלמא סימן כ"ד נאמר בקיץ תקס"ג בסעודת ליל שבת, ואמר אותו ביראה גדולה ובהתלהבות עצום ונשגב כל כך, עד שלא יכלו השומעים להבין כלל מה הוא אומר, רק נכתב אחר כך בכתבת ידו ובלשונו הקדושה".

ובשיח שרפי קודש (ס"א ר"ע) כתב: "בעת שגילה רבינו את התורה "אמצעותא דעלמא" שבליקוטי מוהר"ן סימן כ"ד, בערו פניו מאוד, עד שכיסה פניו במטפחת, ומהצד שלא נתכסה ראו, איך שלוהט פניו כאש להבה ממש".

גודל המעלה החשיבות של עשיית המצוות בשמחה

על ידי שמחת המצוה נשלם הקדושה: בליקוטי הלכות (הל' נפילת אפיים הל' ד) כתב: "עיקר השמחה הוא שמחת המצוות, בחינת (תהלים יט) "פיקודי ה' ישרים משמחי לב", ומי שמאמין בה' יתברך ובתורתו הקדושה בתמימות ובפשיטות כמו שכל

מוֹתֵר״ן, וְהֵם תִּקְפֵּא דְדִינָא, בְּבַחֲנִית (בראשית ו):
 ״וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ״. וְעַקֵּר הַשְּׂמַחָה הִיא בְּלֵב, כְּמוֹ
 שְׂכָתוֹב (תהלים ד): ״נִתְתָּה שְׂמַחָה בְּלִבִּי, וְגִלּוֹת

וּמַעֲלָה הַחַיִּית וְהַקְרָשָׁה שְׂבָקְלָפוֹת, בְּבַחֲנִית אַחַד־
 עֶשֶׂר סְמֵי הַקְמָרְת, כִּי הַקְלָפוֹת הֵם בְּחִינַת מוֹתֵרוֹת,
 וְהֵם בְּחִינַת עֲצָבוֹת, בְּבַחֲנִית (משלי ד): ״בְּכָל עֶצֶב יִהְיֶה

ביאורים

שנאמר (משלי ד): ״בְּכָל עֶצֶב יִהְיֶה מוֹתֵר״ (ברש״י שם פירש:
 ״בכל עצב – בכל יגיע מלאכה יהיה ריוח״), ורמוז בזה ענין
 הקליפות, שהם בחינת 'עצב' ובחינת 'מותר', וְהֵם
 תִּקְפֵּא דְדִינָא – תוקף הדין, בְּבַחֲנִית מה שנאמר על
 הקב"ה כשבני האדם חטאו והוא גזר שיבוא עליהם
 מכול (בראשית ו): ״וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ״, ורמוז בזה, שבגלל
 החטאים התגברו הקליפות שהם בחינת עצבות על
 השכינה. וְעַקֵּר הַשְּׂמַחָה הִיא בְּלֵב, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (תהלים
 ד): ״נִתְתָּה שְׂמַחָה בְּלִבִּי״. וְגִלּוֹת הַשְּׂכִינָה שהיא ספירת
 ה'מלכות', שְׂהוּא בְּחִינַת לֵב' שְׂהוּא שְׂמַחְתָּן שֶׁל

בשמחה, עד שבאות ח' יתבאר כיצד הוא זוכה על ידי
 זה להשיג את אור אין סוף בבחינת 'מטי ולא מטי', כִּי
 עַל יְדֵי שְׂמַחַת הַמְצִיחַ נְשָׁלֵם הַקְרָשָׁה, וּמַעֲלָה הַחַיִּית
 וְהַקְרָשָׁה שְׂבָקְלָפוֹת, שזוהו שלימות הקדושה, כשאין
 לקליפות יניקה ממנה, וזהו בְּבַחֲנִית אַחַד עֶשֶׂר סְמֵי
 הַקְמָרְת, שעל ידי הקטרת הקטורת וכן על ידי אמירת
 פרשת הקטורת מעלים את ניצוצות הקדושה שנפלו
 לתוך הקליפות (עיין שער הכוונות דרושי תפילת השחר דרוש ג', ופרי עץ חיים
 שער התפילה פ"ח)... כִּי הַקְלָפוֹת הֵם בְּחִינַת מוֹתֵרוֹת –
 השארית והפסולת, וְהֵם בְּחִינַת עֲצָבוֹת, בְּבַחֲנִית מה

עיונים

שהעצבות מתגבר יותר מתגברין יותר התאוות, בפרט שגעון
 התאוה הכללית, וכן חוזר חלילה חס ושלום, ומצורף לזה
 תאוות ממון וטרדת הפרנסה בחינת בעצבון תאכלנה וכו',
 וכמו שמבאר בהתורה וביום הבכורים (בסיון נו) בענין עצבון
 ידים וכו', עד שכמעט תצא נפשו חס ושלום, לולא ה' עזרתה
 לנו שמאיר עלינו מרחוק בכח הצדיקי אמת לשמח נפשתינו
 על פי דרכי העצות העמוקות של הצדיקי אמת, וצריך כל
 אדם להכריח את עצמו מאוד בכל הכוחות להמשיך על
 עצמו השמחה, ועל כן צריך להיות רגיל מאוד בהודאה
 בשמחה כנ"ל, וכו'.

ועל כן צריכין להתגבר מאוד מאוד להמשיך שמחה על
 עצמו, על ידי שיסתכל על הסוף שהוא תכלית העולם הבא,
 שהוא בחינת שבת שאז יתהפך הכל לטובה, כי אפילו הפחות
 שבישראל והגורוע שבגורעים, אין שיעור לכל נעימות הטוב
 הנפלא שיזכה אז, וכמו שחזיקו אותנו הצדיקי אמת בכמה
 לשונות בענין זה, כמו שכתוב ביום ההוא יבוקש עון ישראל
 ואיננו, כמו שמובא בסיומן כ"ב שיקבשו ויחפשו עוונות
 ישראל וכו' כי יתהפכו לזכיות, וכמו שכתוב על פסוק גרדי
 נתן ריחו וכן בפסוקים הרבה, ועל ידי זה יוכל לשמח את
 עצמו גם עתה בכל מה שעובר עליו, וכו'.

ועל כן צריך להזכיר את עצמו עוצם מעלת המצוה שעולה
 עד אין סוף, ולשמח נפשו בזה הרבה, עד שכל מה שירצו
 הסטרא אחרא והבעל דבר לבלבלו בעצבות הרבה מריבוי
 פגמיו וריבוי דאגותיו וכו', אדרבא על ידי כל זה ישמח נפשו
 ביותר ויותר, כי אף על פי כן אני מתעטף בציצית, וכמה גבר
 עלינו חסדו שגם אנכי אחר כל מה שעשיתי עתה אני מתעטף
 בציצית, וכן תתעטף נפשי ורוחי ונשמתי באור הציצית וכו',
 ואי אפשר לבאר לכל אחד ואחד עד היכן הוא צריך להתחזק
 בשמחה בכל עת מחדש בכל מקום שהוא."

ישראל מאמינים, בודאי אין שמחה בעולם כמו שמחת
 עשיית המצוות שאנו זוכין לעשות נחת רוח ליוצרנו ובוראנו
 יתברך, ואנו קונים לנו חיי עולם לעולמי עד ולנצח נצחים
 על ידי חוטי הציצית שקונים אותו בעד גדול אחד, ואנו
 נכללים על ידי זה באור האין סוף, היש שמחה גדולה מזו,
 כי זה כל אדם יכול להבין שבעולם הזה אין שום שמחה
 בעולם, כי מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש.
 ואם יצבור כספו וזהב סוף כל סוף מה יתרון לו בכל
 זה כי לא במותו יקח הכל, והכל יודע שסוף אדם למות
 וימינו כצל עובר, ומי שיש לו רק איזה רשימה בעלמא של
 שכל אמיתי, אפילו נכרי יכול להבין שאין שום שמחה בזה
 העולם כלל, כי אחרית שמחה תוגה, ועל זה נאמר ולשמחה
 מה זה עושה (קהלת ב).

ובמקום אחר (הל' תודאה הל' ו) כתב: ״צריך אתה המעיין
 שתדע ותאמין שכל מה שנאמר בתורה זו, נעשה על ידי כל
 אחד מישראל כשזוכה להתגבר לעשות המצוה בשמחה, כי
 לא בשמים היא שלא נאמרה התורה לעולי שמים וכו', כי
 קרוב אלינו הדבר מאוד וכו'. ואין כאן מקומו להרחיב
 הדיבור בזה״.

ובהמשך שם כתב: ״צריכין להרגיל את עצמו מאוד בכל
 יום ובכל עת להודות ולהלל לה' יתברך על כל הטובות אשר
 גמל עמנו, ואפילו בתוקף צרת הנפש רחמנא לצלן אפילו
 כשירד ונתרחק כמו שנתרחק ואיך שהוא, יהפוך הכל לששון
 ולשמחה, בבחינת ששון ושמחה ישיגו וכו', כמו שמבואר
 במקום אחר, על שאף על פי כן זוכין לומר קריאת שמע
 ולייחד שמו יתברך פעמיים בכל יום, ולהאמין בה' ובמשה
 עבדו שהם הצדיקי אמת שבכל דור וכו', וכמה מעלות
 טובות למקום עלינו וכו', אילו פיננו מלא שירה וכו', כי עיקר
 גלות הנפש הוא העצבות כמובן בהתורה הזאת, וכל מה

השכינה, שהוא בחינת לב, שהוא שמחתן של ישראל, עקר גלותה - בשעצבות, שהם הקלפות, גזברים עליה, בבחינת: "ויתעצב אל לבו". וזה הוא בשניצאו ישראל מהגלות כתיב (ישעי' נח): "כי בשמחה תצאו". ובשביל זה, שעל ידי הקמרת מעלין מהקלפות חיותם, כתיב בהם (משלי כו): "קמרת ישמח לב". נמצא, בשעושה המצוה בשמחה, אזי מעלה השכינה, שהיא המצוה, שהיא שמחת הלב, מבין הקלפות. וזהו

בחינת מלכות דעשיה, העולה מן הקלפות: ג וּבְשֵׂאדָם עוֹשֶׂה אֵיזָה מְצוּה, יֵשׁ בַּח בְּהַמְצוּה לֵילֵךְ וּלְעוֹרֵר כָּל הָעוֹלָמוֹת לְעִבּוֹדָת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, בְּבַחֲנִית (שמות ט): "בְּנַעֲרֵינוּ וּבְזִקְנֵינוּ נִלְךְ, בְּצִאֲנֵנוּ וּבְבִקְרָנוּ נִלְךְ". וזה בחינת מלכות מלביש נצח הוד יסוד, שהם כלי ההליכה. וְזֶה בְּחִינַת (תהלים לו): "תֹּוֹרֵת אֱלֹקֶינוּ כְּלָבוֹ, לֹא תִמְעַד אֲשׁוּרֵינוּ", שהיא הולכת לעורר. וזה בחינת (שם

ביאורים

ישראל, כי שורש השמחה של ישראל נמשך מהשכינה, עקר גלותה - בשעצבות, שהם הקלפות, גזברים עליה ויונקים ממנה, וזהו בבחינת מה שנאמר: "ויתעצב אל לבו", שהקליפות שהם בחינת עצבות התגברו על השכינה שהיא בחינת לב. וזה הוא בשניצאו ישראל מהגלות, כתיב (ישעי' נח): "כי בשמחה תצאו", כי אז יתבטלו הקליפות שהם בחינת עצבות, ועל ידי השמחה השכינה תצא מהגלות, וישראל יצאו מהגלות. ובשביל זה, שעל ידי הקמרת מעלין מהקלפות חיותם - את ניצוצות הקדושה של השכינה שיש בהם, כתיב בהם (משלי כו): "קמרת ישמח לב", כי על ידי הקטורת מתבטלת יניקת הקליפות שהם העצבות מהשכינה ונעשית אצל השכינה בחינת שמחה. נמצא בשעושה המצוה בשמחה, אזי מעלה השכינה, שהיא המצוה, כי קדושת השכינה מלוכשת בעשיית המצוות (פרפראות לחכמה), שהיא גם שמחת הלב, כי היא שורש השמחה של ישראל, מבין הקלפות. וזהו בבחינת ספירת מלכות דעשיה - של עולם העשיה העולה מן הקלפות, כי ישנם בעולמות העליונים ארבע עולמות: אצילות בריאה יצירה עשיה, ובכל אחד מהם יש עשר ספירות: 'כתר חכמה בינה, (וחכמה בינה כוללות את ספירת הדעת, ולפעמים מחשיבים את ספירת הדעת' במקום הכתר' בחשבון עשר הספירות), חסד גבורה תפארת, נצח הוד יסוד, מלכות, וספירת המלכות של עולם העשיה היא הספירה הנמוכה ביותר, ויש לקליפות יניקה

ממנה, ועל ידי עשיית המצוה בשמחה מתבטלת יניקת הקליפות ממנה והיא עולה מבניהם. ג. וּבְשֵׂאדָם עוֹשֶׂה אֵיזָה מְצוּה בשמחה, יֵשׁ בַּח בְּהַמְצוּה לֵילֵךְ וּלְעוֹרֵר כָּל הָעוֹלָמוֹת לְעִבּוֹדָת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, בְּבַחֲנִית מה שאמר משה רבינו לפרעה כששאלו מי הם ההולכים להקריב לה' במדבר (שמות ט): "בְּנַעֲרֵינוּ וּבְזִקְנֵינוּ נִלְךְ, בְּצִאֲנֵנוּ וּבְבִקְרָנוּ נִלְךְ", ורמוז בזה, שמשו רבינו אמר לפרעה שעל ידי מצות קרבן הפסח שיקריבו בשמחה הם יעוררו את כל העולמות וכל אשר בהם לעבודת ה' יתברך (פי החל). וְזֶה בְּחִינַת ספירת מלכות של עולם העשיה מלביש את הספירות נצח הוד יסוד של עולם העשיה, שהם כלי ההליכה, כי נצח הוא בחינת רגל ימין, והוד הוא בחינת רגל שמאל, ויסוד הוא בחינת אות ברית קודש, והנה בכל ספירה יש אור פנימי ואור חיצוני, ועל ידי עשיית המצות בשמחה, שעל ידה עולה המלכות מהקליפות, אז האור הפנימי של ספירת המלכות עולה ומקיף ומלביש את האור החיצוני של הספירות נצח הוד יסוד שלמעלה ממנה (על פי פרי עץ חיים שער התפילה פ"ה), ואז כשהמלכות מלבישה את האור של הספירות נצח הוד יסוד יש לה כח ללכת ולעורר את כל העולמות לעבודת ה' יתברך. וְזֶה בְּחִינַת מה שנאמר (תהלים לו): "תֹּוֹרֵת אֱלֹקֶינוּ כְּלָבוֹ, לֹא תִמְעַד אֲשׁוּרֵינוּ" - לא יחליקו צעדיו, ורמוז בזה,

עיונים

מאמר הזוהר בענין יציאת השכינה מהגלות בשמחה כי בשמחה תצאו: עיין זוהר במדבר (דף ק"ח ע"א): 'אמר רבי יהודה והא כתיב כי בשמחה תצאו, ודא היא כנסת ישראל (השכינה), כיון דאמר תצאו, מן גלותא הוא, ואקרי שמחה, אמר ליה ודאי הכי הוא, דכל זמנא דאידיה בגלותא וכו' לא

אקרי שמחה, עד דקודשא בריך הוא ייתי לגבה ויוקים לה וכו', כדין חדוואת איקרי וכו', וכדין בשמחה תצאו ודאי, ובזוהר בלק (דף ר"ב ע"ב) מובא: 'אמר רבי אבא מאי דכתיב כי בשמחה תצאו וכו', אלא כד יפקון ישראל מן גלותא, שכינתא נפקא עמהון, ועמה יפקון, הדא הוא דכתיב כי בשמחה תצאו.

תפארת, שהם הידים, שמשם כל הברכות. וזה בחינת (בראשית ו): "ויברך ה' אתך לרגלי". נמצא, שעולין הרגלין בבריית ידים, בבריית (שופטים ד): "ותלך יד בני-ישראל הלוף וקשה". ועקר הברכות מידיים, בבריית (ויקרא ט): "וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם", וכמו שכתוב (בראשית מט): "מידי אביר יעקב, משם רעה אבן ישראל":

(ספ): "הליכות אלי מלכי בקדש" – פשמעלין מלכות לתוף הקדשה, היא מלכשת את הליכות אלי, את נצח הוד יסוד, לילף ולעורר כל הדברים לעבודת השם ותברך:

ד ועל ידי ההתעוררות, תינו על ידי הליכה, נמשך ברכה לכל העולמות. וזה בחינת: נצח הוד יסוד מלבישין את חסד גבורה

ביאורים

וזה בחינת מה שאמר יעקב ללבן (בראשית ו): "ויברך ה' אתך לרגלי" (ה' בירך אותך בגללי), ורמוז בזה, שעל ידי שיעקב זכה לעשות את המצות בשמחה ולעורר את כל העולמות לעבודת ה' יתברך, על ידי זה נמשך ברכה לכל העולמות וכל אשר בהם, וזה "ויברך ה' אותך", היינו שבירך ה' את לבן, "לרגלי", בשביל רגלי, היינו בשביל הכח שנתתי ברגלין שילכו לעבודת השם יתברך (מי הנחל), והיינו שהברכה נמשכה על ידי בחינת הרגלים שמעוררת את כל העולמות לעבודת ה' יתברך. נמצא שעולין הרגלין שהם ספירות נצח הוד יסוד ומתחברים בבריית ידים שהם חסד גבורה תפארת, בבריית מה שנאמר (שופטים ד): "ותלך יד בני ישראל הלוף וקשה על יבין מלך כנען", שישאל ניצחו את אויביהם, ורמוז בזה, שזה נעשה על ידי שישאל קיימו את המצות בשמחה, שעל ידי זה בחינת "הלוך" שהוא הרגלין התחברה בבחינת יד", ונשפעו לישראל ברכות (מי הנחל).

וראיה לדבר, שעקר הברכות מידיים, כי זהו בבריית מה שנאמר (ויקרא ט): "וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם", וכמו שכתוב שיעקב בירך את יוסף (בראשית מט): "מידי אביר יעקב, משם רעה אבן ישראל" – הוא נעשה מושל על מצרים וניתנה טבעת על ידו, וזאת היתה לו מידי הקב"ה שהוא אביר יעקב, ומשם עלה

שקיום המצות שכתובים בתורת ה' גורם לחינוך בחינת הרגלים וההליכה, והיינו שהיא – המלכות, שהיא הקדושה המלוכת בעשיית המצוות, מלבישה את הספירות נצח הוד יסוד, שהם בחינת רגלים, ועל ידי זה היא הולכת לעורר את כל העולמות לעבודת ה' יתברך.

וזה בחינת מה שנאמר על הקב"ה (שם ספ): "הליכות אלי מלכי בקדש", ורמוז בזה, כי פשמעלין את ספירת מלכות מביין הקליפות לתוף הקדשה, שזהו בחינת "מלכי בקדש", היא מלכשת את "הליכות אלי", את נצח הוד יסוד, שהם בחינת הרגלים, לילף ולעורר כל הדברים לעבודת השם ותברך.

ד. ועל ידי ההתעוררות, תינו על ידי הליכה שמעוררת את כל העולמות לעבודת ה' יתברך, נמשך ברכה לכל העולמות. וזה בחינת: ספירות נצח הוד יסוד מתעלים על ידי ההליכה, ואז הם מלבישין את הספירות חסד גבורה תפארת של עולם העשיה שנמצאים מעליהם, דהיינו שהאור הפנימי של הספירות נצח הוד יסוד עולה ומקיף ומלביש את האור החיצוני של הספירות חסד גבורה תפארת, שהם בחינת הידים, שמשם כל הברכות, כי חסד הוא בחינת יד ימין, וגבורה הוא בחינת יד שמאל, ותפארת הוא בחינת כלליות הידים, ולכן מהם נמשכת ברכה לכל העולמות.

עיונים

אעשה גם אנכי לביתי, ופירש רש"י: "לרגלי – (ב"ה) עם רגלי, בשביל ביאת רגלי באת אצלך הברכה, כמו (שמות יא) העם אשר ברגלך (שופטים ח), לעם אשר ברגלי, הבאים עמי".

ביאור הפסוק "מידי אביר יעקב"

מידי אביר יעקב: בבראשית מט כתוב: "ותשב באתן קשתו ויפוזו זרועי ידיו, מידי אביר יעקב משם רעה אבן ישראל", ופירש רש"י: "ותשב באתן קשתו – נתישבה בחוזק. קשתו. חזקו. ויפוזו זרועי ידיו – זו היא נתינת טבעת על ידו לשון

ביאור הפסוק "הליכות אלי מלכי בקדש"

הליכות אלי מלכי: בתהילים ס"ח כתיב: "ראו הליכותיך אלהים, הליכות אלי מלכי בקדש", ובמצודות דוד שם פירש: "ראו – ר"ל ראויים המה לזה כי כאשר ראו הליכותיך אל תוך הים בעמוד הענן. בקודש – השוכן בשמי קודש".

ביאור הפסוק "ויברך ה' אותך לרגלי"

ויברך ה' אותך לרגלי: בבראשית ל' כתיב: "כי מעט אשר היה לך לפני ויפרוץ לרוב, ויברך ה' אותך לרגלי, ועתה מתי

ה' פונגו ידך". וזה בחינת חסד גבורה תפארת, שמלבישין את חכמה בינה דעת: ו צריך להמשיך אמונה לתוך ברכת השכל, פי אין לסמוך על השכל בעצמו, פידוע. וזה בחינת (משלי כח): "איש אמונות רב ברכות", ובחינת (שמות יז): "ויהי ידיו אמונה, ובחינת (שמואל א כד): "וקמה

ה ועקר הפרכה שגשפעין מהידים, הם שכל. וכשבאים למטה, נעשים לכל אחד ואחד כפי רצונו, כמו שכתוב (תהלים קמח): "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון". בכן מי שהוא בעל-נפש, צריך לכוון רצונו, שימשיך ברכת שכל, בבחינת (בראשית מח): "שכל את ידיו", ובבחינת (שמות טו): "מקדש

ביאורים

על ידי בחינת הידים' (פרפראות לחכמה). וזה בחינת הספירות 'חסד גבורה תפארת' של עולם העשיה שמלבישין את הספירות 'חכמה בינה דעת' של עולם העשיה שנמצאים מעליהם, דהיינו שעל ידי שהאדם מכוין להמשיך מהידיים' ברכת שכל, מתעלה האור הפנימי של הספירות 'חסד גבורה תפארת', והוא עולה ומקיף ומלביש את האור החיצוני של הספירות 'חכמה בינה דעת' שהם בחינת שכל וחכמה, ואז נמשך השכלי מהספירות 'חכמה בינה דעת' דרך הידיים' אל האדם, ונמצא שהאדם זוכה להשיג את האור של הספירות 'חכמה בינה דעת'.

להיות הרועה של ישראל' (רשי"י סם), הרי שהברכה שקיבל יוסף זוכה להיות הרועה של ישראל באה מבחינת הידיים' של הקב"ה.

ה. ועקר הפרכה שגשפעין מהידים, הם שכל. וכשבאים למטה הם נהפכים מבחינת שכל' לדברים גשמיים, ונעשים לכל אחד ואחד כפי רצונו, כמו שכתוב (תהלים קמח): "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון" – שהברכה שנשפעת מבחינת הידיים' נעשית לכל אחד כפי רצונו, היינו אחד רוצה ברכות בגשמיות, בחינת הנאמר אצל לבן "ויברך ה' אותך" בכרכה גשמית, ואחד רוצה ברכת שכל, שיהיו לו שכל וידיעה בהשגת האור האין סוף, בכן מי שהוא בעל נפש, צריך לכוון רצונו, שימשיך מבחינת הידיים' ברכת שכל, דהיינו שיזכה לשכל וידיעה בהשגת האור אין סוף (מי הנחל). בבחינת מה שנאמר על יעקב אבינו כשברך את מנשה ואפרים (בראשית מח): "שכל את ידיו", ורמוז בזה שהמשיך מבחינת הידיים' ברכת שכל וחכמה למנשה ואפרים, כי הם כיוונו את רצונם להמשיך ברכת שכל (מי הנחל). ובבחינת מה שנאמר (שמות טו): "מקדש ה' פונגו ידך", ו"מקדש" רומז לדעת', כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות לג): 'כל מי שיש בו דעה כאילו נבנה בית המקדש בימיו, ובחינת ה'דעת' – "כוננו ידך" – היא נמשכת

ו. ולאחר שנמשכה לאדם ברכת שכל, צריך להמשיך אמונה לתוך ברכת השכל, פי אין לסמוך על השכל בעצמו, פידוע. וזה בחינת מה שנאמר (משלי כח): "איש אמונות רב ברכות" (הנושא ונותן באמונה זוכה לרוב ברכות (מצודות דוד סם)). ורמוז בפסוק זה, שצריך להמשיך אמונה לתוך הברכה, וזה בחינת מה שנאמר על משה רבינו במלחמת עמלק (שמות יז): "ויהי ידיו אמונה", ורמוז בזה שמשו רבינו זכה להמשיך אמונה לתוך ברכת השכל שבאה מהידיים'.

וזה בחינת מה שאמר שאול לרוד (שמואל א כד): "הנה ידעתי כי מלוך תמלוך, וקמה בידך ממלכת ישראל",

עיונים

הענין שיעקר הברכה הם שכל

ועיקר הברכה הם שכל: בספר מי הנחל כתב: עיין חסד לאברהם מעיין שני נהר ס"ג סוד ברכת כהנים, ומה שמבואר שם בשם ספר הקנה, אין ברכה אלא חכמה, שנאמר וה' בירך את שלמה, ונאמר והשם נתן חכמה לשלמה.

הענין שאין לסמוך על השכל בעצמו

כי אין לסמוך על השכל בעצמו כידוע: עיין ח"ב סי' יב, יט, מד.

זהב מופז. זאת היתה לו מידי הקב"ה שהוא אביר יעקב, ומשם עלה להיות רועה אבן ישראל עקרו של ישראל, לשון אבן הראשה לשון מלכות. ואונקלוס אף הוא כך תרגמו. ותשב. ותבת בהון נביאותיה, החלומות אשר חלם להם. על דקיים אורייתא בסתרא, תוספת הוא ולא מלשון עברי שבמקרא. ושוי בתוקפא רוחצניה, תרגום של באיתן קשתו. וכך לשון התרגום על העברי, ותשב נבואתו בשביל שאיתנו של הקב"ה היתה לו לקשת ולמבטח בכן יתרמא דהב על דרעוהי לכך ויפוזו זרועי ידיו לשון פז. אבן ישראל – לשון נוטריקון, אב וכן, אבהן ובנין, יעקב ובניו".

דיצירה נעשה מננה חכמה בינה דעת דעשיה:
 ז ובפנימיות ברבאן, שהוא דקות הברבאן, נתברך
 מהם המסדר והמישב את השכל,
 שהיא בחינת כתר, בחינת (בראשית כו): "ואהיה עמך

בידך ממלכת ישראל", הינו שיימשיך אמונה לתוך
 ברפת הידים. וזהו בחינת (שמואל א ב): "ובניתי לו בית
 נאמן", וזה בחינת (תהלים פט): "אמונתך בקהל
 קדושים", קדש זה בחינת מחין. וזה בחינת: מלכות

ביאורים

היא בחינת 'אמונה', נעשה מננה ספירות 'חכמה בינה
 דעת' דעשיה – של עולם העשיה, כי האור של ספירת
 ה'מלכות' של עולם היצירה יורד ונמצא בעולם העשייה,
 והאור הפנימי שלה נכנס ומתלבש בתוך האור החיצוני
 של הספירות 'חכמה בינה דעת' של עולם העשיה, ועל
 ידי זה האדם זוכה להשיג את האור של ספירת
 ה'מלכות' של עולם היצירה, ואז הוא זוכה לאמונה, (כי
 האמונה שממשיכים אל השכל, היא מבחינה ומדריגה
 גבוהה יותר מהשכל עצמו, כי השכל נמשך מעולם
 העשייה, והאמונה נמשכת מעולם היצירה (פרפראות לחכמה).

ורמוז בזה, כי הינו שיימשיך דוד אמונה לתוך ברפת
 הידים, כי 'מלכות' היא בחינת 'אמונה', ולתוך בחינת
 "בידך", שזהו ברכת השכל שבאה מהידים, צריך
 להמשיך את בחינת "ממלכת ישראל" שזהו האמונה,
 וראיה לדבר שאמונה היא בחינת 'מלכות', כי זהו
 בחינת מה שאמר הנביא לעלי בנבואה שבניו חפני
 ופנחס ימותו ותחתיהם יתמנה לכהן גדול צדוק הכהן
 (שמואל א ב): "ובניתי לו בית נאמן", שתהיה לו ממשלה
 וגדולה, ורמוז בזה שאמונה היא בחינת מלכות
 וממשלה (פרפראות לחכמה).

ז. ובפנימיות ברבאן – בפנימיות ברכת השכל
 שנמשכת לאדם, שהיא דקות הברבאן – שהוא דקות
 ברכת השכל, נתברך מהם המסדר והמישב את השכל,
 שהיא בחינת ספירת ה'כתר', דהיינו שיחד עם ברכת
 השכל שנמשכת לאדם מהספירות 'חכמה בינה דעת',
 נמשך עימו אור פנימי מספירת ה'כתר' שהוא מסדר
 ומיישב את השכל. וזהו בחינת מה שאמר הקב"ה
 ליצחק אבינו (בראשית כו): "ואהיה עמך ואברכך", ורמוז

וזה בחינת מה שנאמר (תהלים פט): "אמונתך בקהל
 קדושים", ורמוז בזה, כי 'קדש' זה בחינת מחין, כי
 מ'חכמה בינה דעת' נמשכת הקדושה אל הספירות
 שתחתיהם ולכן הם נקראים 'קודש' (עין זוהר אחרי דף סא),
 וצריך להמשיך 'אמונה' לבחינת 'קדושים', דהיינו
 לשכל והמחין.

וזה בחינת: ספירת 'מלכות' דיצירה – של עולם
 היצירה (שהיא בחינת 'אמונה', כמובא לעיל ש'מלכות'

עיונים

הענין שמלכות דיצירה נעשה ממנה חכמה בינה דעת דעשיה
 נעשה ממנה חכמה בינה דעת דעשייה: וטעם דבר זה מבואר
 בפרי עץ חיים (שער התפילה פ"ה), שכל עולם העשייה הוא בחינת
 'מלכות' לבד, ולכן צריך שהמלכות של עולם היצירה שהיא
 סמוכה לעולם העשייה, שתהיה למטה בעולם העשייה עצמו
 ולא ביצירה, וגם לאחר שעולה האור הפנימי של 'חכמה בינה
 דעת' של עולם העשייה אל עולם היצירה ומקיף ומלביש את
 'צנח הוד יסוד' של עולם היצירה (כמבואר שם בפע"ח כיצד נעשה דבר
 זה), המלכות דיצירה אינה נקשרת עמהם, אלא נשארת למטה
 בעולם העשייה עצמו.

ביאור הפסוק "ובניתי לו בית נאמן"
 ובניתי לו בית נאמן: במי הנחל כתב לפרש, כי הפסוק
 "ובניתי לו בית נאמן" הוא ראיה בפני עצמה שצריך
 להמשיך לתוך ברכת השכל האמונה, כי כבר מבואר
 בפנים שהכהן בברכתו ממשיך ברכת השכל, בבחינת
 "וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם", ועיקר הברכה
 הוא שכל כמבואר בפנים, וזה הפסוק "ובניתי לו בית
 נאמן" קאי על צדוק הכהן, היינו שצדוק הכהן ימשיך
 לברכת השכל שלו 'בית נאמן' דהיינו אמונה. ועל ממלכת
 ישראל שהוא בחינת אמונה אין צריך ראיה, כי זה ידוע
 שמלכות הוא אמונה.

ביאור ענין הפסוק "ואהיה עמך ואברכך"
 בחינת ואהיה עמך ואברכך: במי הנחל פירש בזה, כי זה אמר
 ה' יתברך ליצחק שנקרא על שם הצחוק והשמחה, שיזכה
 לבחינת אהיה, בחינת כתר, כי שם אהיה הוא בכתר, בחינת
 מסדר ומיישב את השכל, וכשזוכין לכתר אז זוכין לשמחה
 בשלימות, כי כתר הוא בחינת ושמחת עולם על ראשם,
 שדרשו רבותינו זכרונם לברכה על הכתרים מנעשה ונשמע

ביאור הפסוק "אף אמונתך בקהל קדושים"
 אמונתך בקהל קדושים: בתהילים פ"ט כתיב: "ויודו שמים
 פלאך ה' אף אמונתך בקהל קדושים", ופירש רש"י: "ויודו
 שמים פלאך – אם היית שומר בהטחתך. אף אמונתך –
 אמונת דבריך יודו בקהל קדושים".

ברסלב נייעס

חסד גבורה תפארת, ומפנימיות מלכות דיצירה, נעשה כתר דעשיה. וכן עולין העולמות עד למעלה, עד אצילות למעלה למעלה. וזה (יחזקאל א): "ברוך כבוד ה' ממקומו". ברוך, זה בחינת ידים, כבוד ה', זה

ואברכה". כתר הוא לשון המתנה, כמו שכתוב (איוב ל): "כתר לי ועיר", כי בששואלין את האדם איזהו שכל, אומר: המתן עד שאתנישב, וגם שם צריך אמונה. בבחינת אמן מפלא. וזה בחינת שמפנימיות

ביאורים

שער התפילה פ"ה, ושער הכוונות דרושי תפילת השחר דרוש ג), ונמצא שפנימיות חסד גבורה תפארת' זהו חיצוניות המלכות' דיצירה, ומהחיצוניות והפנימיות של המלכות' דיצירה נעשית ספירת ה'כתר' של עולם העשייה, שזהו הכח המסדר ומיישב את השכל, (ונמצא שה'כתר' נעשה מפנימיות חסד גבורה תפארת' שזהו פנימיות הברכות, ומפנימיות המלכות' שזהו פנימיות האמונה (פרפראות לחכמה)), ואור זה של ספירת ה'כתר' נמשך לאדם, ואז מקבל האדם את הכח המסדר והמיישב את השכל.

וכן עולין העולמות עד למעלה, עד עולם האצילות' למעלה למעלה, כי על ידי שהאדם זוכה לברכת השכל בשלימות, (כשהיא יחד עם אמונה, ויחד עם המסדר ומיישב את השכל), אז הוא זוכה להשיג את הקב"ה יותר, ואז הוא זוכה לעשות את המצוות בשמחה גדולה יותר, ועל ידי זה הוא מעלה את הספירות שבעולם היצירה, והם מתלבשים זה בזה, ואז הוא זוכה לשכל גדול יותר שנמשך מעולם היצירה, ואז הוא משיג את הקב"ה יותר, וזוכה לשמחה גדולה יותר, ומעלה את הספירות שבעולם הבריאה, ואז הוא זוכה לשכל גדול יותר, ולשמחה גדולה יותר, ומעלה את הספירות שבעולם האצילות, עד שזוכה האדם לאור של ספירת ה'כתר' של עולם האצילות (עיי' במי הנחל שפירש באופן דומה לזה).

ושלושת דברים אלו שנשפעים לאדם, ברכת השכל, האמונה, והמסדר ומיישב את השכל, זה הרמוז בפסוק (יחזקאל א): "ברוך כבוד ה' ממקומו". "ברוך", זה בחינת ידים, כי ברכת השכל נשפעת מה'ידים' והם כלי הברכה, "כבוד ה'", זה בחינת אמונה, כי כבוד ה' הוא בחינת מלכות ה', כמו שנאמר "מלך הכבוד" (תהילים כד), ומלכות' היא בחינת אמונה' (פרפראות

בפסוק זה, כי כל שם משמות ה' הוא כנגד ספירה מסוימת, ושם 'אהיה' הוא כנגד ספירת ה'כתר', והיינו שהקב"ה אומר ליצחק אבינו שישפיע עליו יחד עם ברכת השכל שיברך אותו, את האור של ספירת ה'כתר' שמיישב ומסדר את השכל.

וראיה לדבר שהאור של ספירת ה'כתר' היא המיישב והמסדר את השכל, כי 'כתר' הוא לשון המתנה, כמו שכתוב (איוב ל): "כתר לי ועיר" – המתן לי מעט, הרי שבמילה 'כתר' רמוז לשון המתנה, וענין ההמתנה הוא, כי בששואלין את האדם איזהו שכל, אומר: המתן עד שאתנישב, וזה נעשה על ידי האור שנמשך מספירת ה'כתר', וגם שם – בבחינת המסדר והמיישב את השכל צריך אמונה, בבחינת מה שנאמר בתיקוני זוהר (דף פ"א ע"ב דף ק"ב ע"א) על ספירת ה'כתר': "אמן מפלא" (שהוא האומן שעל ידו נעשו שאר הספירות, והוא מופלא ומכוסה בספירות חכמה ובינה (מתוך מרדכי שם)), ורמוז בדברי הזוהר, כי צריך שתהיה אמונה' בספירת ה'כתר'.

וזה בחינת שמפנימיות הספירות חסד גבורה תפארת' של עולם העשיה, וכן מפנימיות ספירת מלכות' דיצירה – של עולם היצירה, נעשה ספירת כתרת' דעשיה – של עולם העשיה, כי הנה האור הפנימי של חסד גבורה תפארת' דעשיה הוא עולה ומקיף ומלביש את האור החיצוני של חכמה בינה דעת' דעשיה, אך לאחר מכן האור החיצוני של חכמה בינה דעת' עולה ומקיף את האור הפנימי של המלכות' דיצירה, (והאור הפנימי של חכמה בינה דעת' עולה ומקיף את עצם הוד יסוד' דיצירה), ואז האור החיצוני של המלכות' דיצירה מתלבש בתוך האור הפנימי של חסד גבורה תפארת' דעשיה (על פי פרי עץ חיים

עיונים

היצירה, ואז זוכה לשמחה בשלימות נפלא מאוד, אז עולה המלכות מעולם האצילות ומלביש נה"י וחג"ת וחב"ד, עד שזוכה לכתר מעולם היצירה, ואז זוכה לשמחה ביותר שלמות, ואז עולה המלכות מעולם הבריאה ומלביש נה"י וחג"ת אח"כ, עד שזוכה לכתר מעולם

שעתידי להחזירם לנו, ואז עולה המלכות מעולם הגבורה מיצירה ומלביש נה"י וחג"ת וחב"ד כפי המבואר במאמר זה, עד שזוכה לכתר מעולם היצירה, ואז זוכה לשמחה ביותר שלמות, ואז עולה המלכות מעולם הבריאה ומלביש נה"י וחג"ת אח"כ, עד שזוכה לכתר מעולם

פְּחִינַת אֲמוּנָה, מִמְקוֹמוֹ, זֶה פְּחִינַת בְּתָר: ח וּבְשִׁעוּשָׁה וּמִתַּקֵּן אֶת הַמְיֻשָּׁב וְהַמְסֻדָּר, שֶׁהוּא הַפְּתָר, פְּרָאוּי, וְהַמּוֹחִין רוֹדְפִין לְהַשִּׁיג הָאוֹר אִין סוּף, וְהַפְּתָר מַעֲבָב אֶת הַשְּׁכָל בְּדִי לְיֵשֵׁב אֶת הַשְּׁכָל,

ביאורים

ח. וּבְשִׁעוּשָׁה וּמִתַּקֵּן הָאֵדָם אֶת הַמְיֻשָּׁב וְהַמְסֻדָּר, שֶׁהוּא הַפְּתָר, פְּרָאוּי, וְהַמּוֹחִין רוֹדְפִין לְהַשִּׁיג הָאוֹר אִין סוּף, שֶׁהוּא לַמַּעֲלָה מִכָּל הָעוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת בְּרִיאָה יִצִּירָה

להכמה ומי הנחל), "ממקומו", זה פְּחִינַת 'בְּתָר', כידוע בספרי קבלה (ענין שער הכוונות דרושי ראש חודש), והוא המסדר ומיישב את השכל.

עיונים

כי עיקר מניעת ההשגה הוא מחמת ריבוי אור שאי אפשר לקבל כידוע, ועיקר הכלים וההיכלות לקבל האור בהדרגה ובמידה בבחינת מטי ולא מטי הם נעשין על ידי תיקון הכתר דייקא שהוא המסדר והמיישב את המוחין שהוא כמו מעכב ומונע את המוחין מרדיפתם, שעל ידי זה עיקר ההשגה כנ"ל, וזה אין זוכין כי אם על ידי מצוות מעשיות דייקא, וכמו שאמרנו רבותינו ז"ל (שבת פרק ח), בשעה שאמרנו ישראל נעשה ונשמע ירדו שישים ריבוא מלאכים ונתנו שני כתרים על ראשם וכו', שנאמר, ושמחת עולם על ראשם. נמצא שעל ידי קבלת התורה בחינת נעשה ונשמע זכו לבחינת כתר, שעל ידי זה עיקר ההשגה.

עיקר מניעת ההשגה הוא מחמת ריבוי אור שאי אפשר לקבל כידוע, ועיקר הכלים וההיכלות לקבל האור בהדרגה ובמידה בבחינת מטי ולא מטי הם נעשין על ידי תיקון הכתר דייקא שהוא המסדר והמיישב את המוחין שהוא כמו מעכב ומונע את המוחין מרדיפתם, וזה אין זוכין כי אם על ידי מצוות מעשיות דייקא

ובשעושה ומתקן את המיישב והמסדר: בליקוטי הלכות (ה'ל' נשיאת כפיים ה'ל' ד') כתב: "העיקר כשזאת השמחה עולה מעולם העשיה דייקא, והיינו כשזוכין לעשות מצוות בשמחה שאז דייקא זוכין לבחינת כתר שהוא המסדר והמיישב, שעל ידי זה דייקא נעשין תשעה היכלין, שעל ידי זה דייקא משיגין אור האין סוף בבחינת מטי ולא מטי וכו' כנ"ל, כי עיקר שלימות זכות הצדיק שזוכה על ידי מעשיו הטובים הוא כשזוכה לבחינת כתר שהוא גבוה מן הכל שהוא בחינת המסדר והמיישב הנ"ל, שעל ידי זה עיקר השגת אלקות, והיינו השגת אור אין סוף וכו' כנ"ל."

כי זה העולם העשיה הוא תכלית הגשמיות, והוא עיקר מסך המבדיל בפני השגת אלקותו יתברך, אבל כשזוכין לעבד את ה' בזה העולם העשיה ולעשות מצוות מעשיות בשמחה, אזי זה עיקר התיקון, כי זוכה על ידי המצוות מעשיות בשמחה, שמבכר ומתקן ומעלה את בחינת העשיה מבחינת מסך המבדיל, נעשה ממנו בחינת כתר שהוא גם כן בחינת המבדיל ברוחניות עליון, כי הכתר פרוס בין הנאצלים לבין המאציל כמו שמבואר בתורה זו, כי הכתר הוא כמו מונע ומעכב את המוחין מרדיפתם להשיג אור האין סוף, אבל זה המניעה והמעכב הוא עיקר התכלית שלמות התיקון כנ"ל, כי אי אפשר להשיג השגת אור האין סוף כי אם על ידי זה דייקא, נמצא שמבחינת עשיה גשמיות שהוא עיקר המניעה והמעכב והמסך המבדיל והמונע מהשגת אלקותו יתברך כשזוכה לטהר ולקדש את העשיה על ידי עשיית המצות בשמחה, אז מזה דייקא עיקר התיקון, כי עולה על ידי זה למעלה למעלה עד שנעשה על ידי זה דייקא בחינת כתר שהוא גם כן בחינת מונע ומעכב, שזה המונע והמעכב הוא עיקר תכלית שלמות התיקון כנ"ל.

וזהו החילוק שבין אדם למלאך, שהאדם הצדיק הוא גבוה הרבה מן המלאך כמובא, ועיקר החילוק הוא בבחינת השגת הכתר הנ"ל, כי לבחינת השגת הכתר הנ"ל אין זוכין כי אם על ידי מעשה התחוננים דייקא בעבודות ובמעשים טובים דייקא, ובשביל זה נברא האדם בזה העולם השפל לעבדה ולשמרה בפקודין דעשה ולא תעשה כדי לזכות לבחינת הכתר הנ"ל שהוא תכלית שלמות האדם, כי על ידי זה עיקר השגת אלקות כנ"ל, כי ה' יתברך ברוך הוא מרומם ומונושא למעלה מכל המחשבות מאוד מאוד, כי לית מחשבה תפיסה ביה כלל, ואין שום נוצר ונברא ונעשה ונאצל למטה ולמעלה למעלה שיוכלו להשיגו, כי ה' עליון נורא מאוד, נעלה על כל ההשגות של כל דרי מעלה ומטה. וכל ברואי מעלה ומטה כלם ירעדון ויפחדון מאימת שמו הגדול. ומלאכים יחפזון וחייל ורעדה יאחזון בזכרם אימת שמו וזכרו הגדול והנורא יתברך ויתעלה לנצח, וכמו שאנו אומרים בברכת קריאת שמע וכולם עושים באימה וביראה רצון קונם וכו' והאופנים וחיות הקודש ברעש גדול מתנשאים לעומת שרפים וכו', וכמבואר בפסוקים רבים ובדברי רבותינו ז"ל, וכל ברואי מעלה ומטה הכל רועשין ובווערים ומתלהבים ורודפים מחשבתם להשיג השגת אלקותו יתברך, אבל אי אפשר להשיג השגת אלקותו יתברך כי אם בבחינת מטי ולא מטי כנ"ל, וזה אי אפשר להשיג בתכלית השלימות כי אם על ידי העבודה של מעשה התחוננים דייקא.

וְעַל־יְדֵי הַרְדִּיפָה וְהַמַּעֲכָב, אֲזִי מִכָּה הַמַּחֲזִין פְּהַמְיֻשָּׁב וְהַמְסַדֵּר, וְנַעֲשִׂין הִיכְלִין לְאוּר אִין סוּף, וְאַף־עַל־פִּיבְן לָא יָדִיעַ וְלֹא אֲתִידַע, כְּמוֹכָא בְּזִהַר פְּרֻשְׁתַּנּוּ (דף סה.):
 וּמְגוּ הָאִי פְּרִיסָא כְּרִדִּיפָה דְהָאִי מַחְשָׁבָה, מְטִי וְלֹא יָדוּעַ וְאִינוּ מִתְגַּלְהָ, כְּמוֹכָא בְּזִהַר פְּרֻשְׁתַּנּוּ (דף סה.):

ביאורים

עשייה, וְהַפְּתוּר מַעֲכָב אֶת הַשֶּׁבֶל כְּדִי לְיֻשָּׁב אֶת הַשֶּׁבֶל, וְעַל יְדֵי הַרְדִּיפָה וְהַמַּעֲכָב, אֲזִי מִכָּה הַמַּחֲזִין פְּהַמְיֻשָּׁב וְהַמְסַדֵּר, וְנַעֲשִׂין הִיכְלִין לְאוּר אִין סוּף, וְעַל יָדָם אִפְשָׁר לְהַשִּׁיג אֶת אוּר אִין סוּף בְּבַחֲזִינַת 'מְגִיעַ וְלֹא מְגִיעַ'. וְאַף עַל פִּי כֵן לֹא יָדִיעַ וְלֹא אֲתִידַע – הָאוּר אִין סוּף אִינוּ יָדוּעַ וְאִינוּ מִתְגַּלְהָ, כְּמוֹכָא בְּזִהַר פְּרֻשְׁתַּנּוּ (דף סה.):

עיונים

שזוכה לזה על ידי מעשיו הטובים, כאשר הבנתי מפי רבינו ז"ל, כמבואר בשיחותיו הקדושים, ואז כשזוכה לזה אז הידיעה והעדר הידיעה הכל אחד, כי על ידי שניהם דייקא נגמר הידיעה וההשגה, כי שניהם אחד, בבחינת 'תכלית הידיעה אשר לא נדע', שהלא נדע בעצמו, שהוא העדר הידיעה, הוא בעצמו הידיעה. ובאמת אין מי שיבין ענין זה בשלימות כי אם הזוכין לזה, אשרי להם, כי הידיעה והעדר הידיעה הם בחינת הרדיפה והמעכב, שבאמת שניהם אחד, כי על ידי שניהם דייקא נמשך ההשגה בבחינת מטי ולא מטי, ועל כן באמת ההשגה הזאת היא בחינת השגת התשעה היכלין הנ"ל דלית מאן דקיימא בהו ולא מתדבקין ולא ידיעין וכו', שזהו בחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע כנ"ל, ומי שזוכה להשגה זאת הוא מתקן חטא אדם הראשון ומבטל סטרא דמותא, שהוא הסטרא אחרא, שהוא בחינת הכפירות".

מחמת שאין להם כלים ומחיצות בדעתם לעכב ההשגה אצלם, ועל כן נקראים שרפים, כי הם נשרפים ונתלהבים מאור השגתם העצומה מחמת שאין להם מחיצות לעכב, מחמת שאין להם מצות מעשיות וכו' כנ"ל".

ובמהשך שם כתב: "כל זמן שאין האדם זוכה למעשים טובים בשמחה בתכלית השלימות כראוי, דהיינו לשבר את היצר הרע ולבטל כל המניעות והעיוכובים מעבודת ה' יתברך, עד שיוכח לעבודה תמה כראוי, כל זמן שאין זוכה לזה, עדיין לא זכה לתקן את בחינת הכתר שהוא הכח המסדר והמיישב הנ"ל, וכל זמן שאינו מתקן את כח המסדר הזה, אינו רשאי לכנוס לשום השגה ולא לשום חקירה בידיעתו יתברך, כי עליו נאמר, וכל זו לא יאכל קודש, רק צריך לסמוך על אמונה לבד לילך בעקבות הצדיקים האמיתיים בעקבות אבותינו הקדושים, הם זכו לזה על ידי מעשים טובים, ואנו מחויבים לילך בדרכיהם באמונה לבד בלי שום חקירה כלל".

ומי שמקדים חס ושלום חכמתו ליראת חטאו וחכמתו מרובה ממעשיו, מכל שכן וכל שכן כשאין לו מעשים טובים ויראת חטא כלל חס ושלום. ורוצה להתחכם בחכמת ידיעת אלקותו יתברך ודרכיו הנפלאים, הוא מקלקל ופוגם הרבה, וראוי לו שלא בא לעולם, כי בודאי יפול באין סומך בכפירות ואפיקורסות גדול ויעקור עצמו משני עולמות, ועליו נאמר (ישעיה מו) "חכמתך ודעתך היא שובבתך", כי מאחר שלא זכה למעשים טובים ולא תיקן עדיין המסדר והמיישב, על כן אין לו שום כלי לקבל את הדעת דקדושה. ובודאי יקלקל הרבה על ידי דעתו וחכמתו, כי כנוס במופלא ממנו, כי הכל מופלא ורחוק ממנו, וכל ההשגות הם כנגדו בחינת מה למעלה מה למטה וכו' מאחר שלא תיקן עדיין כלי המחזין, שעיקר תיקונם נמשך מבחינת הכתר שהוא בחינת הכח המסדר והמיישב הנ"ל שמשם נמשך תיקון כל המחזין, כי הכתר הוא שורש תיקון כל המחזין".

ועוד כתב שם: "זה הכח של המסדר והמיישב אין זוכין כי אם על ידי עשייה ועובדא דייקא, דהיינו על ידי עשיית המצות בשמחה, ואז דייקא זוכה להשיג אור האין סוף על ידי הרדיפה והמעכב דייקא, בבחינת מטי ולא מטי כנ"ל, שזהו בחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע, וזה התכלית אין מי שזוכה כי אם הצדיקים הגדולים במעלה מאוד, כי אף על פי שהכל אומרים שתכלית הידיעה אשר לא נדע, אבל אין מי שידע פירוש דבר זה בשלימות כי אם מי שאוחז בזה, דהיינו

ובמקום אחר (הל' תרומה ה"ו) כתב: "העיקר על ידי גודל כח הצדיקים בחינת משיח, שמאירין בכוחם נקודת השמחה בכל הירודים והשפלים מאוד, שזהו סוד מה שהתפאר זה שהיה בלא ידיים שיכול לנגן כל היוד מיני נגינה שהם בחינת שמחה שהם רפואת הבת מלך וכו', ועל כן התפאר בזה זה שהיה לו כח גדול ונורא בידיו (כמואב בספורי מעשיות בהמעשה של השבעה בעטלרס), כי עיקר הברכה בידיים שהוא ברכת השכל וכו', שעל ידי זה משיגין התשעה היכלין וכו' ששם מקור השמחה בחינת ושמחת עולם על ראשם וכו', ומשם ממשיכין בעוצם כוחם חכמה ועצות ונוראות בלב כל החלושי כח מאוד מאוד לשמח נפשם גם כן".

וכל אחד ואחד כפי מה שמתגבר להתקרב לאלו הצדיקים ולהטות אזנו ולבו לדבריהם היטב ולהאמין בהם עד שמכניס השמחה בליבו, כמו כן יוצא בכל פעם מהיכלי התמורות בכח הצדיק הנ"ל, כי זה כלל גדול שכל התיקונים שבעולם נעשין רק על ידי גדולי הצדיקים שהם בחינת משיח. אבל אף על פי כן הם בעצמם אינם יכולים לעשות חפצם להשיב עם כל אחד מישראל כי אם כפי התקרבותו אליהם, כי בהכרח שיהיה איזה אתערותא דלתתא כידוע".

ועוד כתב שם: "אף על פי שהאבות וגדולי הצדיקים שברו הגוף לגמרי עד שזכו למה שזכו, לעיקר שלימות השמחה בו יתברך, בחינת "שמחו צדיקים בה'", וכתוב "וצדיקים ישמחו ויעלצו לפני אלקים וישישו בשמחה", וכן הרבה, אבל כל יגיעתם היתה לתקן כל העולם, להמשיך השמחה והחיות

מחשבתו להשיג השגות אלו, אף-על-פי שאין יכלת ביד השכל להשיג אותם, כי לא מתדבקין ולא ידיעין. ותשעה היכלין אלו נעשין על-ידי הבטישה, שמבטישין המחזין בפתר בשעת רדיפה, והמחזין הם תלת, וכל אחד בלול מתלת, כי נכללין בשעת רדיפה, ושלא פעמים שלש הם תשעה, וזהו: תשעה היכלין: [זה הענין עמק עמק מי ימצאנו, כמובן למשפיל, וכאשר רמו לי רבנו זכרוננו לברכה בעצמו גדל

מטי. ופריסא, זה המסדר והמישב, שהוא בחינת כתר, שהוא פרום בין הנאצלים לבין המאציל. ואתעבירו תשע היכלין, דלאו אנון נהורין, ולא רוחין, ולא נשמתין, ולית מאן דקומא בהו, ולא מתדבקין, ולא מתידעין. ודע, שזה תכלית הידיעה, כי תכלית הידיעה – דלא ידע. וזה בחינת (ישעיה נח): "והשביע בצהיחות נפשך", כי אורות אלו הם הצחצחות, שהם למעלה מהספירות. אשרי מי שזוכה, שיירדף

ביאורים

בצחצחות נפשך", כי אורות אלו, הם הצחצחות, שהם למעלה מהספירות (עיין פרס רמונים שער הצחצחות), אשרי מי שזוכה שיירדף מחשבתו להשיג השגות אלו, אף על פי שאין יכלת ביד השכל להשיג אותם, כי לא מתדבקין ולא ידיעין – אי אפשר להתדבק בהם ולדעת אותם. ותשעה היכלין אלו, נעשין על ידי הבטישה, שמבטישין – שמכים המחזין בפתר בשעת רדיפה. והמחזין הם תלת – שלושה, חכמה בינה ודעת, וכל אחד בלול מתלת – משלושה, כי נכללין זה בזה בשעת רדיפה. ושלא פעמים שלש, הם תשעה, וזהו תשעה היכלין. [מבאר ר' נתן ז"ל: זה הענין עמק עמק מי ימצאנו, כמובן למשפיל, וכאשר רמו לי רבנו זכרוננו לברכה

ו'ומנו האי פריסא ברדיפה דהאי מחשבה, מטי ולא ומתוך המסך הזה, על ידי רדיפת המחשבה, מגיע ולא מגיע. ופריסא, זה המסדר והמישב, שהוא בחינת כתר, שהוא פרום בין הנאצלים – הכרואים לבין המאציל – הקב"ה. ואתעבירו תשע היכלין, דלאו אנון נהורין, ולא רוחין, ולא נשמתין, ולית מאן דקומא בהו, ולא מתדבקין, ולא מתידעין – ונעשים תשע היכלות, שאינם בחינת אורות' (שזהו בחינת נפשות), ואינם בחינת רוחות, ואינם בחינת נשמות, ואין מי שמישיג אותם, ואין מי שמתדבק בהם, ואין מי שידוע אותם. ודע, שזה תכלית הידיעה, כי תכלית הידיעה – דלא ידע. וזה בחינת מה שנאמר (ישעיה נח): "והשביע

עיונים

איזה הארה והתנוצצות אלקות הנמשך משם מבחינת התשעה היכלין הנ"ל, וכמובן בהתורה "אנכי" בסימן ד' בלקוטי חלק א' וכו', שגם לאנשים פשוטים נפתח להם אור לפעמים בתפילתם אור האין סוף, עיין שם. אך לכל אחד מגיע לפי העולם והמדרגה שהוא בו, כי גם בעולם העשיה יש בחינת התנוצצות מהתשעה היכלין הנ"ל. ואף על פי שגם התנוצצות בעלמא הוא זכיה גדולה מאוד באיזה מדרגה שהוא, אף על פי כן העיקר הוא כשזוכה להמשיך חיות ושפע קדושה משם שיהיה לו כח על ידי זה להחיות את עצמו אחר כך בכל מה שיעבור עליו ולעמוד במלחמה, כי בודאי אחר כך כשחזור משם מתגרין בו יותר ההיכלי תמורות, כדרך שני בני אדם שנלחמים זה בזה וכו', כמבואר במקום אחר, וצריך להתגבר נגדם על ידי הרשימו טובה שנשאר מהתנוצצות הנ"ל, שעל ידי זה זוכר תמיד ביחודו ואחדותו ונועם דביקותו, ויוכל להמשיך על עצמו יראה על ידי זה, לעמוד נגד המתגרים בו, אם ישמור את הזכרון היטב לזכור בו יתברך בכל פעם, אחרי אשר כבר חמל עליו ה' יתברך והאיר לו איזה התנוצצות, וכמבואר בבריו ז"ל שמי שרק מתנוצץ לו ה' יתברך, עיין שם בסימן רכ"ב בליקוטי א"י.

הקדוש הזה בלב כל אחד ואחד מזרע בית ישראל, שאפילו מי שלא שבר תאוות גופו לגמרי, יזכה גם כן להתקרב אליו יתברך על ידי שמירת התורה והמצוות, ואפילו מי שפגם כמו שפגם, בכל עת שחפץ וחותר להתקרב לה' יתברך יוכל לשמח ולהחיות נפשו בגודל כוחם של הצדיקים, על ידי שיאמין שכל נקודה ונקודה טובה שזוכה על ידי כל מצוה ומצוה שנושה אין ערך לזה, ואפילו נקודות טובות של עשיית המצוות של פושעי ישראל עולים על כל התענוגים של הבל ועל כל מיני עשירות וכו' של כל העולם כולו, עד שישמחו את נפשם ביותר על שהם גם הם זוכים לטוב אמיתי ונצחי כזה לעסוק בעשיית המצוות, שעל ידי זה מתדבקין בו יתברך שהוא חי החיים, מקור השמחה של כל השמחות, כמו שכתוב "ואבואה אל אל שמחת גילי וכו'", וכתוב "תודיעני אורח חיים שובע שמחות את פניך נעימות כו'". ובמקום אחר (הל' אישות הל' ד') כתב: "ענין השגת התשעה היכלין וכו', אף על פי שהיא מדרגה גבוהה מאוד מאוד שאין זוכין אליו כי אם גדולי הצדיקים המובחרים הקדושים מאוד, אף על פי כן גם באנשים פשוטים המושכים עצמם אליו יתברך לעבדו באמת, גם אצלם נמצא לפעמים שמגיע אליהם

ברחוב ינוע

והמסדר, ועל־ידי־ה' נעשין היכלין לאור אין סוף, דהינו שנעשין בחינת בלים והיכלות ברוחניות עליון להשיג על־ידם בבחינת מטי ולא מטי אור האין סוף, ברוך הוא. כי אם לא היה המעכב הנ"ל כלל, ולא היה מי שיעכב את המחזין מרדיפתם ומרוצתם, היו מתבטלין המחזין לגמרי, כי היה האדם מתבטל במציאות, כי אור האין סוף אי אפשר להשיג. אך על־ידי שני הבחינות, שהם הרדיפה והמעכב, על־ידי־ה' נעשין בחינת מחצות והיכלין הנ"ל, שעל־ידם משיגין אור האין סוף רק בבחינת מטי ולא מטי. ופרוש "מטי ולא מטי" ידוע למבנינים, דהינו שמוגעים ואינו מוגיע, שרודף ומגיע להשיג, ואף־על־פירבן אינו מוגיע ומשיג, שזה נעשה על־ידי הרדיפה והמעכב הנ"ל. ואף־על־פי שנעשין אלו ההיכלין הנ"ל, אף־על־פירבן לא ידע ולא אתידע, ולית מאן דקיימא בהו, ולא מתדבקין, ולא ידעין וכו' הנ"ל. כי אי אפשר לציר בשכל השגות אלו ההיכלות הנ"ל, כי הם למעלה מנפשין רוחין ונשמתין, למעלה מכל

עמקות הסוד הנורא הזה, שמוגעים למעלה למעלה וכו', וכמבאר בהתורה הזאת למענו, והתקרח לבאר הדבר קצת. והוא: כי היתר הוא המושב והמסדר את המחזין, דהינו הכח שיש בהשכל של אדם לישוב ולסדר את המוח והדעת לכל יתרם לצאת חוץ מן הגבול, זה הכח הוא בחינת כתר הנ"ל, וזה הכח הוא כמו מחצה, המפסקת בין המחזין ובין האור אין סוף, כי זה הכח, שהוא המושב והמסדר, הוא מעכב את המחזין בעת מרוצתם ורדיפתם, לכל יתרם לעלות אל ה' למעלה ממחצתם, כי המחזין רודפין להשיג האור אין סוף, וזה הכח הנ"ל של השכל, שהוא המושב והמסדר, שהוא בחינת כתר – הוא עומד בפניהם כמו מחצה, ומעכב אותם מרדיפתם הנ"ל. ועל־ידי הרדיפה והמעכב, הינו על־ידי הרדיפה שהמחזין רודפין להשיג אור האין סוף, ועל־ידי כח המעכב, שהוא כח המושב והמסדר, בחינת כתר הנ"ל, על־ידי שני בחינות אלו, על־ידי־ה' מבטשין ומבין המחזין, בבחינת המחצה הנ"ל, שהוא המושב

ביאורים

השיג על ידם בבחינת 'מטי ולא מטי' – מגיע ולא מגיע, אור האין סוף ברוך הוא. כי אם לא היה המעכב הנ"ל כלל, ולא היה מי שיעכב את המחזין מרדיפתם ומרוצתם, היו מתבטלין המחזין לגמרי. כי היה האדם מתבטל במציאות, כי אור האין סוף אי אפשר להשיג, אך על ידי שני הבחינות, שהם הרדיפה והמעכב, על ידי זה נעשין בחינת מחצות והיכלין הנ"ל, שעל ידם משיגים אור האין סוף רק בבחינת 'מטי ולא מטי' – מגיע ולא מגיע. ופרוש "מטי ולא מטי" ידוע למבנינים, דהינו שמוגעים ואינו מוגיע, שרודף ומגיע להשיג ואף על פי כן אינו מוגיע ומשיג, שזה נעשה על ידי הרדיפה והמעכב הנ"ל. ואף על פי שנעשין אלו ההיכלין הנ"ל, אף על פי כן לא ידע ולא אתידע – אינם יודעים ואינם נודעים, ולית מאן דקיימא בהו – ואין מי שמשיג אותם, ולא מתדבקין – ולא מתדבקים בהם, ולא ידעין – ולא יודעים אותם וכו' הנ"ל. כי אי אפשר לציר בשכל השגות אלו ההיכלות הנ"ל, כי הם למעלה מנפשין רוחין ונשמתין – מנפשות רוחות ונשמות, למעלה מכל השכליות, כי הם למעלה מהספירות וכו', כמבאר לעיל בלשון רבנו

בעצמו גדל עמקות הסוד הנורא הזה שמוגעים למעלה למעלה וכו', וכמבאר בהתורה הזאת למענו, והתקרח לבאר הדבר קצת. והוא: כי היתר הוא המושב והמסדר את המחזין, דהינו הכח שיש בהשכל של אדם לישוב ולסדר את המוח והדעת לכל יתרם לצאת חוץ מן הגבול, זה הכח הוא בחינת כתר הנ"ל, וזה הכח הוא כמו מחצה המפסקת בין המחזין ובין האור אין סוף, כי זה הכח שהוא המושב והמסדר, הוא מעכב את המחזין בעת מרוצתם ורדיפתם, לכל יתרם לעלות אל ה' למעלה ממחצתם, כי המחזין רודפין להשיג האור אין סוף, וזה הכח הנ"ל של השכל שהוא המושב והמסדר, שהוא בחינת כתר – הוא עומד בפניהם כמו מחצה, ומעכב אותם מרדיפתם הנ"ל. ועל ידי הרדיפה והמעכב, הינו על ידי הרדיפה שהמחזין רודפין להשיג אור האין סוף, ועל ידי כח המעכב, שהוא כח המושב והמסדר, בחינת כתר הנ"ל, על ידי שני בחינות אלו, על ידי זה מבטשין ומבין המחזין בבחינת המחצה הנ"ל שהוא המושב והמסדר, ועל ידי זה נעשין היכלין לאור אין סוף, דהינו שנעשין בחינת בלים והיכלות ברוחניות עליון,

וְזֶה שִׁשָּׁאלוּ סְבִי דְבֵי אֲתוּנָא: אֲמַצְעוּתָא דְעֵלְמָא
 חֵיבָא. וְקָפָא אֲצַבְעָתָא, אָמַר: הֵבָא. אָמְרוּ
 לָהּ: מִי יִימַר. אָמַר לָהּ: אֵיתוּ אֲשֶׁלִי וּמוֹשְׁחוּ.
 שִׁשָּׁאלוּ אוֹתוֹ: אֵיךְ מְשִׁינִין אוֹר אֵין אֵין סוּף, שְׁהוּא
 אֲמַצְעָא דְעֵלְמָא, שְׁמַמְנוּ הַכֵּל שׁוֹאֲבִין חַיּוֹת וְשַׁפְעֵ.
 וְקָפָא אֲצַבְעָתָא, זֶה בְּחִינַת בְּרוּכּוֹת בְּנִ"ל, בְּחִינַת:
 וַיֵּשֶׂא אֶהָרָן אֶת יָדוֹ וַיְבָרֶכֶם, בְּנִ"ל. הֵינּוּ שְׁעֵל־יָדֵי
 הַבְּרוּכּוֹת מְבַמְשִׁין הַמְּחִין בְּכֹתֵר, וְנַעֲשִׂין הֵיכְלִין בְּנִ"ל.
 וְאָמְרוּ לָהּ מִי יִימַר – מִי הוּא זֶה שְׂיִכְנֵם בְּהֵיכְלֵי
 הַתְּמוּרוֹת, לְמָקוֹם הַקְּלָפוֹת, לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם
 הַקְּדוּשָׁה בְּבְחִינַת קְמַרְתָּ בְּנִ"ל, וְשְׁעֵל־יָדֵי עֲלִיתוּ

הַשְּׁכֵלִיוֹת, כִּי הֵם לְמַעְלָה מִהַסְּפִירוֹת וְכוּ', בְּמִבְאָר
 לְעִיל בְּלִשׁוֹן רַבְנוּ ז"ל, עֵינֵי שָׁם הֵיטֵב וְתִבְיָן, שְׁלֵא
 הוֹסַפְתִּי שׁוּם דְּבָר בְּלָל, כִּי בְּכֹל דְּבָרֵינוּ דְּבָרֵינוּ, רַק
 תּוֹרַתִּי וּבִאֲרַתִּי הַדְּבָרִים קָצַת לְגַדֵּל עַצְמֵם עֲמֻקּוֹתֵם
 עַד אֵין סוּף. וּבִשְׁבִיל זֶה נַעֲשִׂין תְּשַׁעָה הֵיכְלִין דִּיקָא,
 כִּי הַמְּחִין הֵם שְׁלֵשׁ, וּמַחְמַת רְדִיפָתֵם וְהַבְּאָתֵם
 בְּהַמְעַבֵּב הַנִּ"ל הֵם נִכְלָלִין זֶה בְּזֶה, וְנַעֲשֶׂה כָּל אֶחָד
 כְּלוּל מִשְׁלֵשׁ, וְשְׁלֵשׁ פְּעֻמִּים שְׁלֵשׁ הֵם תְּשַׁעָה, וְזֵהוּ
 בְּחִינַת תְּשַׁעָה הֵיכְלִין הַנִּ"ל. אֲשֶׁרֵי מִי שְׂיִזְכֶּה לִילָךְ
 וְלַעֲלוֹת בְּדֶרֶךְ הַקְּדוּשָׁה, הַנֶּאֱמָר בְּהַתּוֹרָה הַזֹּאת, עַד
 שְׂיִזְכֶּה לְהַשְׁגוֹת אֵלָיו:

ביאורים

אוֹתוֹ: אֵיךְ מְשִׁינִין אוֹר אֵין אֵין סוּף, שְׁהוּא אֲמַצְעָא
 דְעֵלְמָא – אֲמַצְעַת הַעוֹלָם, שְׁמַמְנוּ הַכֵּל שׁוֹאֲבִין חַיּוֹת
 וְשַׁפְעֵ, כִּי הוּא מְשַׁפֵּיעַ חַיּוֹת וְשַׁפְעֵ לְכֹל הָעוֹלָמוֹת, וְלִכְּן
 הוּא בְּחִינַת 'אֲמַצְעַת הַעוֹלָם', כִּי הוּא חַיּוֹת הַפְּנִימִית
 שְׁבַכֵּל הָעוֹלָמוֹת. וְקָפָא אֲצַבְעָתָא – זָקַף אֶת אֲצַבְעוֹתָיו,
 זֶה בְּחִינַת בְּרוּכּוֹת בְּנִ"ל שְׁנִמְשָׁכִים מִבְּחִינַת הַיָּדִים,
 בְּחִינַת מַה שְׁנִאֲמַר: "וַיֵּשֶׂא אֶהָרָן אֶת יָדוֹ וַיְבָרֶכֶם"
 בְּנִ"ל, הֵרִי שְׁהַבְּרוּכּוֹת נִמְשָׁכִים מִבְּחִינַת הַיָּדִים. הֵינּוּ
 שְׁכוּנוֹתָה הֵיטָה לְרַמּוֹז לְהַם שְׁעֵל יָדֵי הַבְּרוּכּוֹת שְׁנִמְשָׁכִים
 מִבְּחִינַת הַיָּדִים, זוֹכָה הָאָדָם לְשַׁכֵּל וּמוֹחִין, וְאוֹ הַשְּׁכֵל
 רוֹדֵף לְהַשִּׁיג אֶת אוֹר אֵין סוּף, וּמְבַמְשִׁין – מְכִים הַמְּחִין
 בְּכֹתֵר, שְׁהוּא מַעֲכָב אֶת הַשְּׁכֵל כְּדֵי לִישֵׁב אֶת הַשְּׁכֵל,
 וְנַעֲשִׂין הֵיכְלִין בְּנִ"ל לְאוֹר אֵין סוּף, וְעַל יָדֵי זֶה הוּא
 זוֹכָה לְהַשִּׁיג אֶת אוֹר אֵין סוּף בְּבְחִינַת 'מְגִיעַ וְאֵינוֹ מְגִיעַ'.

וְאָמְרוּ לָהּ סְבִי דְבֵי אֲתוּנָא: מִי יִימַר, מִי הוּא זֶה
 שְׂיִכְנֵם בְּהֵיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת, לְמָקוֹם הַקְּלָפוֹת, לְהַעֲלוֹת
 מִשָּׁם הַקְּדוּשָׁה, בְּבְחִינַת 'קְמַרְתָּ' בְּנִ"ל שְׁמַעֲלָה אֶת
 הַקְּדוּשָׁה מִהַקְּלִיפוֹת, וְשְׁעֵל יָדֵי עֲלִיתוּ וְתַעֲלֶה הַבְּרוּכּוֹת

ז"ל, עֵינֵי שָׁם הֵיטֵב וְתִבְיָן, שְׁלֵא הוֹסַפְתִּי שׁוּם דְּבָר בְּלָל,
 כִּי בְּכֹל דְּבָרֵינוּ דְּבָרֵינוּ, רַק תּוֹרַתִּי וּבִאֲרַתִּי הַדְּבָרִים קָצַת
 לְגַדֵּל עַצְמֵם עֲמֻקּוֹתֵם עַד אֵין סוּף. וּבִשְׁבִיל זֶה נַעֲשִׂין
 תְּשַׁעָה הֵיכְלִין דִּיקָא, כִּי הַמְּחִין הֵם שְׁלֵשׁ – חֲכָמָה בִּינָה
 וְדַעַת, וּמַחְמַת רְדִיפָתֵם וְהַבְּאָתֵם בְּהַמְעַבֵּב הַנִּ"ל הֵם
 נִכְלָלִין זֶה בְּזֶה, וְנַעֲשֶׂה כָּל אֶחָד כְּלוּל מִשְׁלֵשׁ, וְשְׁלֵשׁ
 פְּעֻמִּים שְׁלֵשׁ הֵם תְּשַׁעָה, וְזֵהוּ בְּחִינַת תְּשַׁעָה הֵיכְלִין
 הַנִּ"ל. אֲשֶׁרֵי מִי שְׂיִזְכֶּה לִילָךְ וְלַעֲלוֹת בְּדֶרֶךְ הַקְּדוּשָׁה
 הַנֶּאֱמָר בְּהַתּוֹרָה הַזֹּאת, עַד שְׂיִזְכֶּה לְהַשְׁגוֹת אֵלָיו.

עֵתָה יִתְבָּאֵר כִּיצַד הַמְּבוּאֵר בְּמִאֲמַר זֶה רַמּוֹז בְּשֵׁאלָה
 שִׁשָּׁאלוּ סְבִי דְבֵי אֲתוּנָא אֶת רַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן הַנְּחִיָּה,
 וּבִתְשׁוּבָה שֶׁהֵשִׁיב לָהֶם.

וְזֶה שִׁשָּׁאלוּ סְבִי דְבֵי אֲתוּנָא אֶת רַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן הַנְּחִיָּה:
 אֲמַצְעוּתָא דְעֵלְמָא חֵיבָא – הֵיכֵן הוּא אֲמַצְעַת הַעוֹלָם.
 וְקָפָא אֲצַבְעָתָא, אָמַר הֵבָא – זָקַף אֶת אֲצַבְעוֹתָיו וְאִמַּר
 לָהֶם: כֹּאֵן הוּא אֲמַצְעַת הַעוֹלָם. אָמְרוּ לָהּ: מִי יִימַר –
 אִמְרוּ לוֹ: מִי יִאֲמַר, אָמַר לָהּ: אֵיתוּ אֲשֶׁלִי וּמוֹשְׁחוּ –
 אִמַּר לָהֶם: הִבִּיאוּ חֲבָלִים וְתַמְדְּדוּ. וְרַמּוֹז בְּזֶה, שִׁשָּׁאלוּ

עיונים

אֲמַצְעַת דְעֵלְמָא, בְּחִינַת הַאֲבִין שְׁתִּיבָה שְׁמַמְנוּ נִשְׁתַּת הַעוֹלָם
 שְׁמַמְנוּ יוֹצֵא גִידִין לְכֹל הָעוֹלָם כִּידוּעַ, וְהַכֵּל שׁוֹאֲבִין עַל יָדוֹ
 חַיּוֹת וְשַׁפְעֵ.

תִּיקוּן הַמְּחִין בְּשִׁלְמוֹת הוּא דוּקָא עַל יָדֵי שִׁיּוּרִים לְמָקוֹם
 הַקְּלִיפוֹת לְבַר הַקְּדוּשָׁה מִשָּׁם, וְלִכְּן צִרִיךְ יוֹרֵדָה קוֹדֵם הָעֲלִיָּה
 אִמְרוּ לָהּ מִי יִימַר: בְּלִיקוּטֵי הַלְכוֹת (הַלְּ הוֹדָא הַלְּ ו') כְּתוּב:
 "תִּיקוּן הַמְּחִין בְּשִׁלְמוֹת שְׁעִיקְרוּ עַל יָדֵי הַמְּסוֹדֵר וְהַמִּישֵׁב,
 זֶה אִי אֲפֻשֵׁר כִּי אִם עַל יָדֵי בְּחִינַת מִי יִימַר, שְׁהוּא עַל יָדֵי

הַעֵינִין שְׁאוֹר אֵין סוּף הוּא אֲמַצְעַת הַעוֹלָם

אוֹר אֵין סוּף שְׁהוּא בְּחִינַת אֲמַצְעוּתָא דְעֵלְמָא: בְּמִי הַנְּחִל בִּיאֵר
 בְּזֶה, כִּי כְּבֵר מְבוּאֵר שֶׁהַשְּׁכֵל מְשִׁינִין עַל יָדוֹ אוֹר אֵין סוּף
 הוּא בְּחִינַת מְקַדֵּשׁ ה' כּוֹנֵנֵנו יָדִיךְ, וְהַמְּקַדֵּשׁ הוּא בְּאֲמַצְעַת
 הַעוֹלָם כִּידוּעַ, כִּי כְּבֵר אִמַּר חַחֲכֵם 'אֵילוֹ יִדְעִתִּי הֵייתִינוּ',
 נִמְצָא שְׁעַל יָדֵי הַדַּעַת אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ נִכְלָלִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׁהוּא
 בְּחִינַת אֲמַצְעַת דְעֵלְמָא שְׁמַמְנוּ הַכֵּל שׁוֹאֲבִין חַיּוֹת וְשַׁפְעֵ,
 וְעַל כֵּן הַמְּקַדֵּשׁ שְׁהוּא הַדַּעַת אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ הוּא גַם כֵּן בְּחִינַת

יִתְעַלֶּה הַפְּרָכּוֹת פְּנִ"ל. וְזוֹה: מִי יִימַר, לְשׁוֹן תְּמוּרָה, וְהַשִּׁיב לָהֶם: 'אֵיתוּ אֲשֶׁלִּי וּמוֹשְׁחוּ', הֵינּוּ עֶקֶר לְשׁוֹן (ויקרא ב): "אִם הָמַר יִמְרְנוּ":

ביאורים

(ויקרא ב): "אִם הָמַר יִמְרְנוּ", כִּי הַקְּלִיפּוֹת מַחְלִיפִים וּמְמִירִים אֶת הַטּוֹב בְּרַע וְאֵת הָרַע בְּטוֹב, וְלִכֵּן הֵם נִקְרָאִים 'הַיְכָלֵי הַתְּמוּרוֹת' (לקוטי הַלְכוֹת הַל' הוּדָא הַל' אֶת י"ב). וְהַשִּׁיב לָהֶם: 'אֵיתוּ אֲשֶׁלִּי וּמוֹשְׁחוּ' – הַבִּיאוּ חֲבָלִים וְתַמְדְּרוּ, הֵינּוּ שְׂאֵין צוֹרֵךְ כָּלֵל לְרַדַּת לְהַיְכָלֵי הַתְּמוּרוֹת

פְּנִ"ל, כִּי עַל יְדֵי שֶׁהַמְּלָכוֹת תַּעֲלֶה מֵהַקְּלִיפּוֹת, הִיא תֵּלֵךְ אַחֵר כֶּךָ לְעוֹרֵר אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת לְעַבּוֹדָתָהּ יִתְבַּרֵךְ, וְעַל יְדֵי זֶה תִּמְשֵׁךְ בְּרַכָּה לְכָל הָעוֹלָמוֹת, עַד שֶׁלְּבִסּוֹף יִזְכֶּה הָאָדָם לְהַשִּׁיג אֶת אֹר אֵין סוֹף בְּבַחֲנִית 'מְגִיעַ וְאִינוּ מְגִיעַ'. וְזוֹה 'מִי יִימַר', לְשׁוֹן תְּמוּרָה, לְשׁוֹן מֵה שְׁנָאֵמַר

עיונים

הִירָאָה הִיא טוֹבָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב אַדְמוֹ"ר ז"ל שְׁעִיקָר הוּא יִרְאֵת הַעוֹנֵשׁ, וְכְמוֹ שֶׁכָּתוּב "וְהָאֱלֹקִים עֲשֵׂה שִׁירָאוֹ מִלְּפָנָיו", וְכְמוֹ שְׁפִירָשׁ רַש"י שֶׁם הָאֱלֹקִים עֲשֵׂה שֶׁהִבִּיא כְּמָה עוֹנֵשִׁים כְּמוֹ בְּדוֹר אֲנוּשׁ וְדוֹר הַמְּבּוּל וְכו', שִׁירָאוֹ מִלְּפָנָיו שִׁירָאוֹ מֵהַעוֹנֵשִׁים וְכו'. אֲךָ אֶפִּילוֹ יִרְאֵה טוֹבָה דֶּרֶךְ הַבַּעַל דְּבַר לְהַמִּיר וְלְהַחֲלִיף, שֶׁהוּא מֵה שְׁדַרְכוּ לְהַבִּיא אֶת הָאָדָם לְיַדֵּי מְרָה שְׁחוּרָה וְעַצְבוֹת מַחְמַת יִרְאֵה זֹאת עַד שֶׁמְרַחֲקֶיהָ מֵה' יִתְבַּרֵךְ עַל יְדֵי זֶה, כִּידוּעַ נִגַע הוּא בְּכִמָּה בְּנֵי אָדָם, כִּי אֶפִּילוֹ יִרְאֵת הַעוֹנֵשׁ וְכָל הִירָאוֹת הַטּוֹבוֹת צְרִיכִין לְקַבֵּל רַק לְטוֹבָה וְלֹא לְרַעָה, בְּבַחֲנִית יִרְאֵת ה' לְחַיִּים, לְהַתְּקַרֵּב לֵה' יִתְבַּרֵךְ עַל יְדֵי הִירָאָה מְכָל מְקוֹם שֶׁהוּא וְלֹא לְהַתְּרַחֵק חֵס וְשְׁלוֹם, שְׁדִיִּיקָא עַל יְדֵי יִרְאֵת הַעוֹנֵשׁ יְכוּא לְשִׂמְחָה, בְּבַחֲנִית "וְגִילּוֹ בְּרַעְדָּה", שְׁדִיִּיקָא עַל יְדֵי הִירָאָה וְהַרְעָדָה מֵעוֹנֵשִׁים הַגְּדוֹלִים רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, עַל יְדֵי זֶה דִּיִּיקָא יְכוּא לְשִׂמְחָה עַל שֶׁהוּא עַל כָּל פְּנִים בְּכָלֵל יִשְׂרָאֵל וּמְקוֹרֵב לְצַדִּיקִים, שְׁעַל יְדֵי זֶה יִנְצַל מֵאֲלֻפִים וְרַבְבוֹת עוֹנֵשִׁים.

וְגַם אִם יִבְטַח בְּכַח הַצְּדִיקִים וְיִתְחַזַּק בְּשִׂמְחָה, עַל יְדֵי זֶה בּוֹדָאֵי יִהְיֶה אַחֲרֵיתוֹ טוֹב וְיִתְהַפֵּךְ הַכָּל לְטוֹבָה, בְּבַחֲנִית עוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לְזִכּוֹת, כְּמוֹבָא לְעִיל מֵה שְׁמִבּוּאָר בְּסִימֵן כ"ב עַל פְּסוּק "בַּיּוֹם הַהוּא יִבְקֹשׁ עוֹן יִשְׂרָאֵל וְאִינְנוּ וְכו'".

וְיִוֹתֵר מִזֶּה צְרִיךְ הָאָדָם לְהִבְיֵן מֵעַצְמוֹ שֶׁלֹּא יִהְיֶה חֵס וְשְׁלוֹם הִירָאָה לְהַתְּרַחֵק, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּכָלֵל לֹא זֶכֶה נַעֲשִׂית לוֹ סֵם מוֹת', בַּחֲנִית "וּפּוֹשְׁעִים יִכְשְׁלוּ בָם", שְׁכָל זֶה נִמְשָׁךְ מֵהַיְכָלֵי הַתְּמוּרוֹת שְׁמִמְרִינ' וּמַחְלִיפִין הַכָּל כְּנִ"ל עַד שְׂאֵי אֶפְשֵׁר לְבַאָר וּלְפַרְשׁ, עַל כֵּן צְרִיכִין לְהַתְּקַרֵּב לִירְאִים בְּאַמַּת וְלְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ שִׂמְחָה בְּכָל הַכּוֹחוֹת עַל יְדֵי כָּל הַנְּקוּדוֹת טוֹבוֹת שְׁמוּצָא עֲדִינ' בְּעַצְמוֹ וְכו'".

כְּמָה נּוֹכַח עֵתָה לְשִׂמְחָה נִפְשָׁנוּ לְהַנִּיעַ קְלִיפּוֹת לְצֵאת מַגְלוֹת הַנִּפְשָׁא שֶׁהוּא הָעַצְבוֹת שְׁמַתְנַגֵּב בְּכָל יוֹם

וְלַעֲתִיד בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מֵהַגְּלוּת בְּשִׂמְחָה: בְּפִרְפְּרָאוֹת לְחַכְמָה כָּתוּב לְבַאָר עוֹד, כִּי אֶפְשֵׁר דְּרוּצָה לּוֹמַר, כִּי שֶׁם כְּתִיב: וַיַּךְ אֶת מוֹאֵב וַיִּמְדַּדְם בְּחַבֵּל הַשֶּׁכֶב אוֹתָם אֲרַצָּה, וַיִּמְדַּד שְׁנֵי חֲבָלִים לְהַמִּית וּמְלוֹא חַבֵּל לְהַחֲיוֹת, וְתִהְיֶה מוֹאֵב לְרוּד לְעַבְדִּים נוֹשְׂאֵי מִנְחָה. וְהִנֵּה רְבוּתֵינוּ ז"ל דְּרִשׁוּ עַל זֶה (סְפָהֲרִין לט) הֵינּוּ דְאִמְרֵי אִינְשֵׁי מִיְנֵיהּ וְבִיהּ אֲבָא נִיזִיל בִּיהּ נִרְגָא, הֵינּוּ שְׁרוּד שְׁבָא מְמוּאָב הוּא עַצְמוֹ דִּיִּיקָא נּוֹקֵם בָּהֶם וְהִרְגָא אוֹתָם.

שִׁיּוּרְדִין לְמְקוֹם קְלִיפּוֹת הַיְכָלֵי הַתְּמוּרוֹת לְבַרֵךְ הַקְּדוּשָׁה מִשֶּׁם וְכו', וְעַל כֵּן בְּהִכְרָח לְכָל הַרוּצָה גִּשְׁתֵּת אֶל הַקְּדוּשָׁה וְלִזְכוֹת לְכָל הַנִּ"ל שִׁיְהִיה בְּבַחֲנִית עֵייל וּנְפִיק, וְצְרִיךְ שְׁתַּהִיָּה הִירִידָה קוֹדֵם הַעֲלִיָּה, שְׁזוֹהוּ בַּחֲנִית כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עַל כָּל אָדָם מְקֻטָן וְעַד גְּדוֹל, כִּי אֶפִּילוֹ הַקְּטָנִים בְּמַעֲלָה מְאֹד וְאֶפִּילוֹ קְטָנִים וְנַעֲרִים, כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם שְׁדַעְתֵּם וּמוֹחֵם קֻטָן בְּבַחֲנִית מוֹחִין דְּקֻטְנוֹת וּמִתְגַּבְּרִים עֲלֵיהֶם כָּל הַתְּאוּוֹת וּמַעֲשֵׂה נַעֲרוֹת, הַכָּל נִמְשָׁךְ מִבַּחֲנִית זֹאת, שֶׁהוּא בַּחֲנִית מִי יִימַר הַנִּ"ל שֶׁהֵם בַּחֲנִית הַיְכָלֵי הַתְּמוּרוֹת, שֶׁהֵם בַּחֲנִית הַקְּלִיפָה הַקְּדוּמַת לְפָרִי שְׁעוֹבֵר עַל כָּל אָדָם שְׁבַעֲוֹלִם, וּמִשֶּׁם כָּל הִירִידוֹת שְׁקוּדֵם הַעֲלִיּוֹת שֶׁל כָּל אָדָם. וְכָל מֵה שְׁחוּתְרִין וְרוּצִים לְעֵלוֹת אִיזָה עֲלֵיהּ אֶל הַקְּדוּשָׁה, מִתְגַּבְּרִין הַיְכָלֵי הַתְּמוּרוֹת מְאֹד בְּתַאוּוֹת וְהַרְהוּרִים וּבְלִבּוּלִים וּסְבָרוֹת הַפּוֹכוֹת וְכו', וְצְרִיכִין יִגִּיעַ גְּדוּלָה וְהַתְּקַרְבוֹת לְצַדִּיקִים עַד שִׁיזְכֶּה לְבַרֵךְ הַקְּדוּשָׁה מִשֶּׁם וְלַעֲלוֹת מִשֶּׁם בְּשְׁלוֹם, וְהַעֲיָקֵר עַל יְדֵי עֲשִׂיַת הַמְּצוּוֹת בְּשִׂמְחָה גְּדוּלָה כְּנִ"ל, שְׁעַל יְדֵי זֶה מַעֲלָה הַקְּדוּשָׁה מֵהַיְכָלֵי הַתְּמוּרוֹת עַד שְׁעוּלָה בְּכָל הַעֲלִיּוֹת הַנּוֹכְרוֹת לְעִיל, עַד שְׁמַתְקָן הַמְּסֻדֵר וְהַמֵּיִשֵּׁב שְׁזוֹה הַעֲיָקֵר, וְאִזּוֹכֶה עַל יְדֵי הַרְדִּיפָה שֶׁל הַמוֹחִין וְהַמַּעַכְב, לְבַחֲנִית תְּשַׁעֵה הַיְכָלִין הַנּוֹכְרִים לְעִיל עַד שְׁמִשְׁגֵי וְכו'".

וּבְהַמְשָׁךְ שֶׁם כָּתוּב: "הַסְּטֵרָא אַחְרָא וְהַקְּלִיפּוֹת שֶׁהֵם כּוֹחוֹת הַיְצֵר הָרַע וְחַיִּילוֹתָיו נִקְרָאִים הַיְכָלֵי הַתְּמוּרוֹת, שְׁכָל כּוֹחֵם הָרַע הוּא עַל יְדֵי תְּמוּרוֹת, שְׁמַחְלִיפִין וּמְמִירִין רַע בְּטוֹב וְטוֹב בְּרַע, בְּבַחֲנִית "הוּי אֲוֹמְרִים לְרַע טוֹב וְלְטוֹב רַע שְׁמִים חוֹשֵׁךְ לְאוֹר וְאוֹר לְחוֹשֵׁךְ וְכו'" (יְשִׁיעָה ה), שְׁמִשֶּׁם כָּל הַבְּלִבּוּלִים וְכָל הַתְּאוּוֹת וְכָל מִינֵי מַחְלוקַת וְהַסְּתוּת וּפִתְיוּים וּסְבָרוֹת שֶׁל שְׁקֵר וְכו', וְעִיקָר עַל יְדֵי הָעַצְבוֹת שְׁעַל יְדֵי זֶה הַמוֹחַ וְהַשְּׁכָל מְבּוֹלְבַל, כְּמוֹ שְׁמִבּוּאָר בְּסִימֵן י' בְּלִיקוּטֵי תַנִּינָא, וְעִיקָר הַבְּלִבּוּל הוּא שְׁמַבְלָבִין הַדַּעַת וּמְמִירִין וּמַהֲפִכִין הַכָּל וְכו'

כִּי עַל פִּי רֹב מִתְּלַבֵּשׁ הַבַּעַל דְּבַר בְּמַצּוֹת (כְּמוֹ שְׁמִבּוּאָ לְקוּטֵי חֵלֵק א בְּסִימֵן א), שְׁכָל זֶה בַּחֲנִית תְּמוּרוֹת וְחַלִּיפִין, וְזוֹה בַּחֲנִית יִרְאוֹת הַנְּפּוּלוֹת רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כִּי צְרִיכִין לְהַתִּירָא רַק מֵה' יִתְבַּרֵךְ לְבַד כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "ה' לֹא אִירָא וְכו'", וְכִשְׁמַתִּירָא מְאִיזָה אָדָם מוֹשֵׁל אוֹ מַחִיָּה רַעָה וְכוּצָא, זֶה בַּחֲנִית יִרְאוֹת הַנְּפּוּלוֹת שְׁמַחְלִיף יִרְאֵת ה' יִתְבַּרֵךְ בִּירְאֵת בְּשֵׁר וְדָם, אֲךָ אֶפִּילוֹ כְּשִׁנְדָמָה לוֹ שְׁמַתִּירָא מֵה' יִתְבַּרֵךְ שֶׁלֹּא יַעֲנִישֶׁהוּ, שְׁזֹאת

הקלפות, פי אתם פּעצמכם תביאו את בית ישראל מהגלות, הנקראים אשלי, הינו חבל נחלתו, כמו שכתוב (ישעיה סו): "והביאו את אחיכם

בצאת ישראל מהגלות בשמחה, כמו שכתוב: פי בשמחה תצאו, ואז יכלו הקלפות לגמרי. וזה: 'איתו אשלי, הינו עלידיכם ועל פרחכם יתבטלו

ביאורים

ואז יכלו הקלפות לגמרי על ידי ריבוי השמחה שתהיה אז. וזה: 'איתו אשלי' – הביאו חבלים, הינו על ידיכם ועל פרחכם יתבטלו הקלפות, פי אתם פּעצמכם תביאו את בית ישראל מהגלות, הנקראים אשלי' – חבלים, הינו שנקראים "חבל נחלתו" (דברים לב), כמו שכתוב (ישעיה סו): "והביאו את אחיכם בית ישראל", שזה נאמר על הגויים, שכל אחד אחד מהעכו"ם –

כדי להעלות משם את הקדושה, כי עקר עליית הקדושה – על ידי השמחה, כי השכינה היא שורש השמחה של ישראל, והקליפות שהם העצבות גוברים עליה, וקדושת השכינה מלוכשת בעשיית המצוות, ועל ידי עשיית המצוות בשמחה מתבטלים הקליפות ממילא, והשכינה עולה מאליה מבין הקליפות. ולעיתיד בצאת ישראל מהגלות בשמחה, כמו שכתוב: "פי בשמחה תצאו",

עיונים

ובליקוטי הלכות (הל' הודאה הל' ו' אות י') כתב לבאר באופן אחר: "לכאורה קשה, כי כלל דברי רבינו הוא שהשיב להם שלעתיד בצאת מהגלות תגדל השמחה מאוד, ועל ידי זה יתבטלו הקליפות וכו', ואם כן קשה, כי עדיין אין אנו מבינים מה נעשה אנחנו עתה בעומק הגלות הזה שעיקר הגלות הוא העצבות וכו', ובמה נזכה עתה לזה לשמח נפשנו להכניע הקליפות לצאת מגלות הנפש שהוא העצבות שמתגבר בכל יום על כל נפש ונפש מישראל וכו'.

אך הענין הוא על פי המבואר בדבריו ז"ל במקום אחר (בסימן ר"ג לקוטי ח"א) שכשהקדוש ברוך הוא רוצה להושיע את ישראל הוא ממשך השגחה מקץ האחרון וכו' עיין שם, וכן הוא כאן, שרבי יהושע בן חנניה השיב להם שבסוף האחרון בצאת ישראל מהגלות תגדל השמחה מאוד, שזהו בחינת 'איתו אשלי ומושחו' וכו', ורמז בזה שבוה בעצמו מוציאין כל נפש ונפש מישראל מגלותו גם עתה, שעיקר הגלות הוא העצבות כנ"ל, והעצה היא שיזכיר את עצמו בסוף האחרון, שסוף כל סוף יושיע ה' את ישראל בודאי בכלל ובפרט כנ"ל, ועל ידי זה יוכל לשמח את עצמו גם עתה, ועל ידי זה יצא מגלותו מבחינת היכלי התמורות ויברר הקדושה משם עד שיזכה להשיג אור האין סוף וכו' כנ"ל".

ביאור הפסוק "והביאו את אחיכם מכל הגוים"

והביאו את אחיכם: בישעיה ס"ו כתיב: "והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה לה', בוססים וברכב ובצבים ובפרדים ובכרכרות, על הר קדשי ירושלם, אמר ה', כאשר יביאו בני ישראל את המנחה בכלי טהור בית ה'", ובמצודות דוד שם פירש: "והביאו את כל אחיכם בני ישראל – הרחוקים שלא עלו עם אחיהם אותם העכו"ם שישאל הם בתוכם כשישמעו הפלא הגדול שיעשה המקום במחנה גוג ומגוג יביאו את ישראל בוססים וברכב וכו' למנחה לה'. על הר קדשי – אל הר קדשי ולתוספות ביאור אמר ירושלם. כאשר יביאו וכו' בכלי טהור – כמו שמביאים ישראל את המנחה בית ה' בכלי טהור כן יביאו העכו"ם את ישראל בבגדים טהורים ונאים ובמרכבות נאות ומכובדות".

הרי מצינו ענינו מבורא, שאף על פי שבימי משה כתיב (דברים ב) "אל תצר את מואב", זה היה בשביל הפרידות טובות שהיו עתידין לצאת מהם, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (בבא קמא לח:). ואחר כך יצאה רות מהם וכאה מעצמה ונתגיירה, שזה בחינת שעלתה הקדושה שהיתה כבושה בתוכם מאליה בלי שום תחבולה ומלחמה, וממנה יצא דוד שנקם בהם והרג אותם.

והנה הענין שמדרם והניח חבל אחד להחיות, כי מסתמא הבין דוד בדעתו מי הם אותם שיצאו כבר כל ניצוצות הקדושה מביניהם, והרג אותם לגמרי, ואותם שהיה עדיין איזה ניצוצות ביניהם מבחינת המלכות דקדושה, הניח אותם להחיות, והיו נושאי מנחה לדוד שזכה לבחינת מלכות, ועל ידי זה נתבררו ועלו הניצוצות הקדושות שביניהם. ועל כן היו נושאי מנחה דייקא, בבחינת (ישעיה ס"ו) "והביאו את כל אחיכם מנחה לה' כאשר יביאו בני ישראל את המנחה וכו'".

וזהו שרימו רבינו ז"ל בלשונו הקדוש: ולעיתיד בצאת ישראל מהגלות בשמחה וכו' ואז יתבטלו הקליפות לגמרי וכו' וכו', ועל ידי השמחה יתבטלו הקליפות בבחינת וימדרם בחבל וכו'. היינו כי לעתיד תגדל השמחה והקדושה כל כך, עד שהקליפות יחזירו מעצמם כל הניצוצות הקדושות שביניהם והם יתבטלו לגמרי. אך גם עכשיו יכולין להמשיך בחינה זו כל אחד כפי קדושת עבודתו, והעיקר על ידי עשיית המצוה בשמחה, שעל ידי זה עולין ניצוצות הקדושות מאליהם מבין הקליפות והם כלין ואובדין, רק שאינם כלין ואובדין כל הקליפות לגמרי ממש, כי זה יהיה רק לעתיד. ועכשיו נמשך גם כן בחינת ביטול הקליפות כפי בחינת בירור ועליית הניצוצות הקדושות שנמשך בכל פעם, כמו כן הקליפות כלין והולכין, שזה בחינת וימדרם איזה להמית ואיזה להחיות, מחמת שיש עדיין איזה ניצוצות הקדושות מבחינת המלכות דקדושה ביניהם, רק שזו המדידה גופא נעשה גם כן ממילא, כאילו הם בעצמם מודדין איזה מהם לכולות ולהמית לגמרי, שזה בחינת ומשחו היינו המדידה לכולות אותם.

אָמְרוּ לֵה: אַחְוֵי לָן מְנָא דְלֵא שְׁוִיא לְחַבְלָא.
אַיְתִי בּוּדְיָא. פְּשְׁטוּהוּ, וְלֵא הֵנוּ עֵיל
לְתַרְעָא. אָמַר לְהוּ: אֵיתוּ מְרָא, סְתְרוּ. הֵינוּ
מְנָא דְלֵא שְׁוִיא לְחַבְלָא:

רש"י:

אחוי לן מנא דלא שוויא לחבלא. הראנו כלי שאינו שונה ההפסד שהוא מפסיד: בודיא. מחצלת: לא עיל בטרעא. שנית ארץ ורחב יותר מן הפתח: איתו מרא וסתרו. בנן הפתח והכחל עד שיפגם:

'מִשְׁחָרְבַּי בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בְּמַלְּהַשְׁמִיר וְנִפְתָּה
צוֹפִים וְאִמְנָה': (משנה סוטה מח)

בית-ישראל, שכל אחד ואחד מהעפ"ם יביאו בידם את בית-ישראל מהגלות, על-ידי רבוי השמחה שיהיה בעת הזאת, כמו שכתוב (תהלים קכו): "אז יאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה וכו', היינו שמחים". ועל-ידי השמחה יתבטלו תקלפות, בבחינת (שמואל ב ח): "וימדדם בכל השבב אותם ארצה". וזה: מושחו, הינו המדידה לכלות אותם:

כה

לשון רבנו זכרוננו לברכה

ביאורים

הקליפות ממילא על ידי ריבוי השמחה, ואז יצאו ישראל מהגלות בגשמיות גם כן, ויעלו מאליהם מבין הגויים, כך גם עכשיו, על ידי עשיית המצוות בשמחה, עולה הקדושה מאליה מבין היכלי התמורות, כי הקליפות בעצמם מוכרחים להוציא ולהחזיר ולהעלות למקומם את כל ניצוצות הקדושה שביניהם, והם מתבטלים וכלים על ידי השמחה, (פרפראות לחכמה).

כה

לשון רבנו זכרוננו לברכה

מובא בגמרא (בכורות ח): **'אָמְרוּ לֵה סְבִי דְבֵי אַתּוּנָא דְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה: אַחְוֵי לָן מְנָא דְלֵא שְׁוִיא לְחַבְלָא** – הראה לנו כלי שאינו שוה את ההפסד שהוא מפסיד. **אַיְתִי בּוּדְיָא** – הביא מחצלת. **פְּשְׁטוּהוּ, וְלֵא הֵנוּ עֵיל לְתַרְעָא** – פשטוהו ולא נכנסה לבית, מכיון שהיתה רחבה יותר מהפתח. **אָמַר לְהוּ, אֵיתוּ מְרָא, סְתְרוּ** – אמר להם: הביאו גרון ושברו את הפתח כדי שהמחצלת תוכל להכנס. **הֵינוּ מְנָא דְלֵא שְׁוִיא לְחַבְלָא** – זהו כלי שאינו שוה את ההפסד שהוא מפסיד. ובסוף המאמר יתבאר הרמז בדברי הגמרא על פי דרכו של המאמר. מובא במשנה (סוטה פ"ט): **'מִשְׁחָרְבַּי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַלְּהַשְׁמִיר** – שהוא כמין תולעת שהיו מראים אותה על

מהגויים יביאו בידם את בית ישראל מהגלות, אפילו את אותם הרחוקים שנטמעו בין הגויים, והיינו שאז לא יצטרכו ישראל לירד לבין העכו"ם, ולחפש שם אחר איזה איש ישראל שנטמע בין הגויים, רק הגויים בעצמם יביאו אותם מנחה לה', על ידי רבוי השמחה שיהיה בעת הזאת, כמו שכתוב (תהלים קכו): "אז יאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה וכו', היינו שמחים", הרי שלעתיד לבוא תהיה לעם ישראל שמחה גדולה, ועל ידי השמחה יתבטלו תקלפות, כמו שכתוב (ישעיה נ"ה) "כי בשמחה תצאו", כי מאחר שהקליפות הן בחינת עצבות והקדושה הוא בחינת שמחה, ממילא מובן כי עיקר עליית הקדושה מביניהם הוא על ידי שמחה, וזהו בבחינת מה שנאמר על דוד המלך (שמואל ב ח): "ויך את מואב, וימדדם בכל השבב אותם ארצה", שהשכיב את אנשי מואב על הארץ, ומדד מלוא שני חבלים להמית, ומלוא החבל להחיות והיו לו לעבדים, הרי שמדידה בחבל רומזת על הריגה וכילוי, וזה: מושחו – תמדדו, הינו המדידה לכלות אותם – את הקליפות. וזה אייתא אשלי, שלא יצטרכו לירד אליכם, רק אתם בעצמיכם ובעל כרחכם תקימו את בית ישראל שנקראים 'חבל נחלתו', וזה 'ומשחו' היינו שיתבטלו ויכלו, בבחינת "וימדדם בחבל השכב אותם ארצה", וכשם שלעתיד לבוא יתבטלו

עיונים

מאמר זוהר בענין השכב אותם ארצה

חבל נחלת יהויה בשביל שהחטיאו את ישראל שהם חבל נחלת ה', כל אינן דהוו מההוא זרעא כל אותם שהיו מאותו הזרע שהרעו לישראל במדבר בשיטים בבעל פעור, ההוא חבל אחיד בהו אותו חבל אחז בהם וקלט אותם".

השכב אותם ארצה: עיין זוהר בלק דף ק"צ ע"א וז"ל (עם פירוש מתוך מדבש): "מואב מה כתוב מה כתוב בו, ויך את מואב וימדדם בחבל פירוש השכיב אותם לארץ ומדד אותם בחבל ארוך דרך בזיון ונקמה, והיינו בההוא